

Posebno poročilo

Podnebni in energetske cilji EU

Cilji za leto 2020 so bili doseženi, ukrepi za doseg ciljev za leto 2030 pa verjetno ne bodo zadostni

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Vsebina

	Odstavek
Povzetek	I–X
Uvod	01–14
Podnebni in energetske cilji EU	01–02
Osrednje politike, usmerjene na doseganje podnebnih in energetskih ciljev	03–07
Glavne pristojnosti	08–10
Proračun za doseganje podnebnih in energetskih ciljev	11–14
Obseg revizije in revizijski pristop	15–18
Opažanja	19–85
EU je dosegla svoje cilje za leto 2020, vendar ne le zaradi svojih podnebnih ukrepov	19–46
Komisija ni ocenila, koliko je k doseganju ciljev EU za leto 2020 prispevala pandemija COVID-19	21–26
Komisija ni ocenila, koliko so k doseganju ciljev EU za leto 2020 prispevala nepričakovana nihanja BDP	27–35
Ni transparentnosti glede tega, kako so države s pomočjo prilagodljivosti svoje cilje dosegle na stroškovno učinkovit način	36–46
Pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov je EU v primerjavi z drugimi državami po svetu uspešnejša, vendar se pri tej oceni ne upoštevajo vse emisije	47–60
Pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov je EU v primerjavi z drugimi državami po svetu uspešnejša	49–53
Neto emisije od uvoženega blaga se v emisijah toplogrednih plinov ne upoštevajo	54–57
Emisije iz naslova letalstva in pomorskega prometa v emisijah toplogrednih plinov niso upoštevane	58–60
Komisija ima dober pregled nad tem, koliko k ciljem prispevajo posamezni sektorji, vendar nima ključnih informacij o stroškovni učinkovitosti pri doseganju ciljev	61–85
Komisija je opredelila sektorje, ki pripomorejo k doseganju ciljev	62–65

Komisija in države članice nimajo veliko informacij o stroških in učinkih ukrepov pri doseganju ciljev 66–80

Trenutno se ne zdi verjetno, da bodo ukrepi zadostovali za doseg ambicioznejših ciljev EU za leto 2030 81–85

Zaključki in priporočila 86–95

Priloge

Priloga I — Doseganje cilja glede emisij toplogrednih plinov za leto 2020 po državah članicah

Priloga II — Doseganje cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov za leto 2020 po državah članicah

Priloga III — Doseganje cilja energetske učinkovitosti za leto 2020 po državah članicah (pri porabi primarne in končne energije)

Priloga IV — Izvleček ocene Komisije v zvezi s poročili o naložbenih potrebah in virih financiranja zanje iz petih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, ki jih je pregledalo Sodišče

Priloga V — Predloga za poročanje o politikah in ukrepih držav članic

Kratice

Odgovori Komisije

Časovnica

Revizijska ekipa

Povzetek

I Podnebne spremembe so svetovni izziv, in sicer takšen, ki ima velik vpliv na življenja državljanov EU. EU si je v odziv nanje z leti zastavila vse ambicioznejše podnebne in energetske cilje. Ti vključujejo ciljne vrednosti za leti 2020 in 2030 za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, povečanje uporabe energije iz obnovljivih virov in spodbujanje energijske učinkovitosti.

II Sodišče se je to revizijo odločilo opraviti zdaj zaradi velikega javnega interesa. Sodišče pričakuje, da bo to poročilo zaradi pridobljenih spoznanj glede uspešnih praks pri doseganju ciljev za leto 2020 Komisiji služilo kot pomoč pri ocenjevanju osnutkov nacionalnih energetske in podnebne načrtov, državam članicam pa pri tem, da jih zaključijo.

III EU ima pravni okvir, v katerem so določeni podnebni in energetski cilji. Države članice so morale predložiti svoje nacionalne energetske in podnebne načrte za obdobje 2021–2030. V njih so opisale politike, ki so jih vzpostavile za doseganje teh ciljev. Komisija in države članice spremljajo napredek pri doseganju ciljev in poročajo o njem.

IV EU se je zavezala, da bo vsaj 20 % svojega proračuna za obdobje 2014–2020 porabila za podnebne ukrepe. V proračunu EU za obdobje 2021–2027 se je ta znesek povečal na 30 %, kar je približno 87 milijard EUR na leto. Ta znesek je manj kot 10 % skupnih naložb, ki so potrebne, da bi se dosegli cilji za leto 2030, in ki po ocenah znašajo približno 1 bilijon EUR na leto. Predvideno je, da bodo sredstva za preostanek naložb pridobljena iz nacionalnih in zasebnih virov.

V Pri tej reviziji je Sodišče ugotavljalo, ali EU nadgrajuje ukrepe, ki so se izkazali kot uspešni, da bi dosegla svoje energetske in podnebne cilje za leto 2030. Preučilo je, ali je EU pri doseganju ciljev za leto 2020 pridobila spoznanja, ki bi lahko pripomogla pri doseganju še ambicioznejših ciljev za leto 2030.

VI Sodišče je ugotovilo, da je EU svoje cilje za leto 2020 dosegla. Vendar so k temu prispevali tudi zunanji dejavniki. Komisija ni ocenila, koliko je bil napredek dosežen s politikami in ne zaradi zunanjih dejavnikov, kot sta finančna kriza leta 2009 in pandemija COVID-19 leta 2020.

VII Sodišče je ugotovilo, da je bila EU pri zmanjšanju emisij toplogrednih plinov uspešnejša kot druge razvite države. Vendar pri upoštevanju emisij toplogrednih plinov v EU za leto 2020 niso zajete emisije, nastale zaradi trgovine, ki je posledica selitve virov CO₂ (ki bi se, če bi bile zajete, po ocenah povečale za približno 8 %), ter emisije iz mednarodnega letalstva in pomorskega prometa (3,4 % in 3,6 %).

VIII Komisija ima le delni pregled nad tem, kateri ukrepi so se pri doseganju ciljev za leto 2020 izkazali kot uspešni. Ugotovila je, kateri sektorji so bili uspešni, in sicer so to sektorji, zajeti v sistem trgovanja z emisijami, vendar o stroških in učinkih ukrepov nima informacij. Prav tako nima veliko podatkov o tem, koliko pri doseganju ciljev EU znašajo stroški za proračun EU, nacionalne proračune in zasebni sektor.

IX V nacionalnih energetske in podnebne načrti tudi ni podatkov o naložbenih potrebah in virih financiranja zanje, da bi se ocenilo, ali so načrti trdna podlaga za doseganje ciljev za leto 2030. Sodišče je v splošnem ugotovilo, da se trenutno ne zdi verjetno, da bodo z ukrepi doseženi ambiciozni cilji EU za leto 2030. Prav tako ni informacij o tem, ali bo zagotovljenih dovolj finančnih sredstev, da bi se dosegli cilji za leto 2030, zlasti iz zasebnega sektorja.

X Sodišče Komisiji priporoča, naj:

- zagotovi večjo transparentnost glede uspešnosti EU in njenih držav članic na področju podnebnih in energetske ukrepov,
- upošteva vse emisije toplogrednih plinov, ki jih povzroča EU, vključno z emisijami, ki nastanejo zaradi trgovine ter mednarodnega letalstva in plovbe,
- podpre zavezanost držav članic k izpolnitvi ciljev za leto 2030.

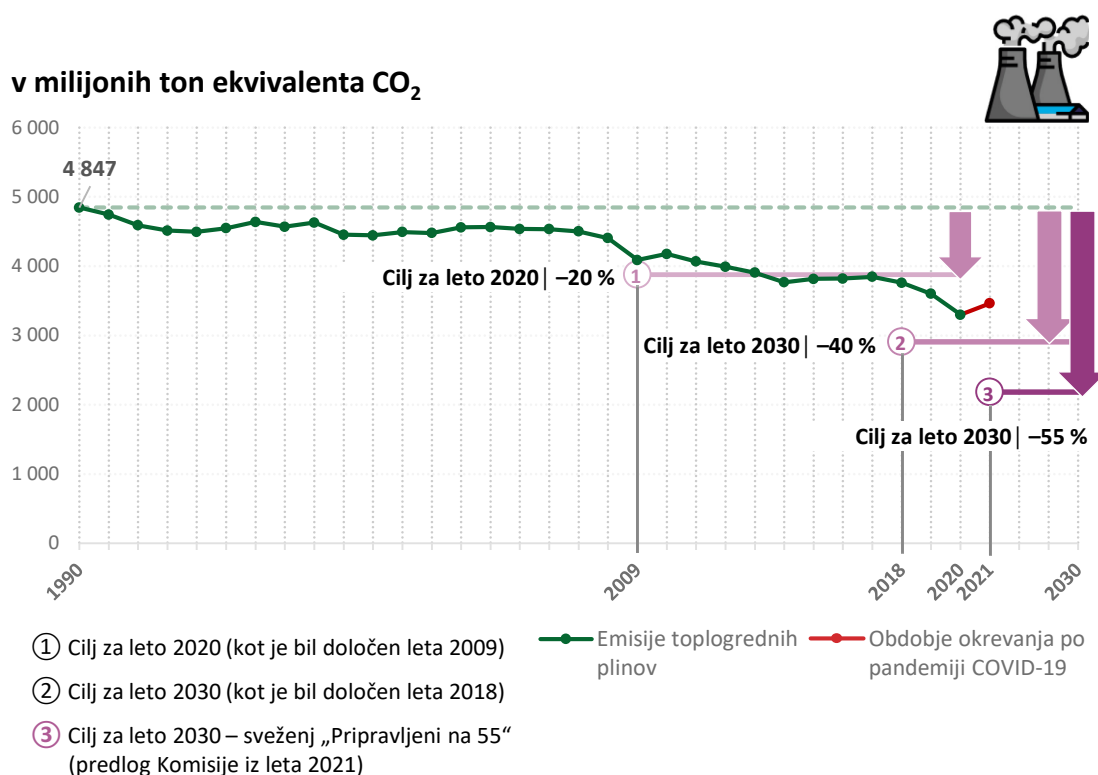
Uvod

Podnebni in energetske cilji EU

01 Podnebne spremembe so svetovni izziv, ki ima velik vpliv na življenja državljanov EU. EU si je v odziv nanje z leti zastavila vse ambicioznejše podnebne in energetske cilje. Ti vključujejo cilje za leti 2020 in 2030, in sicer za:

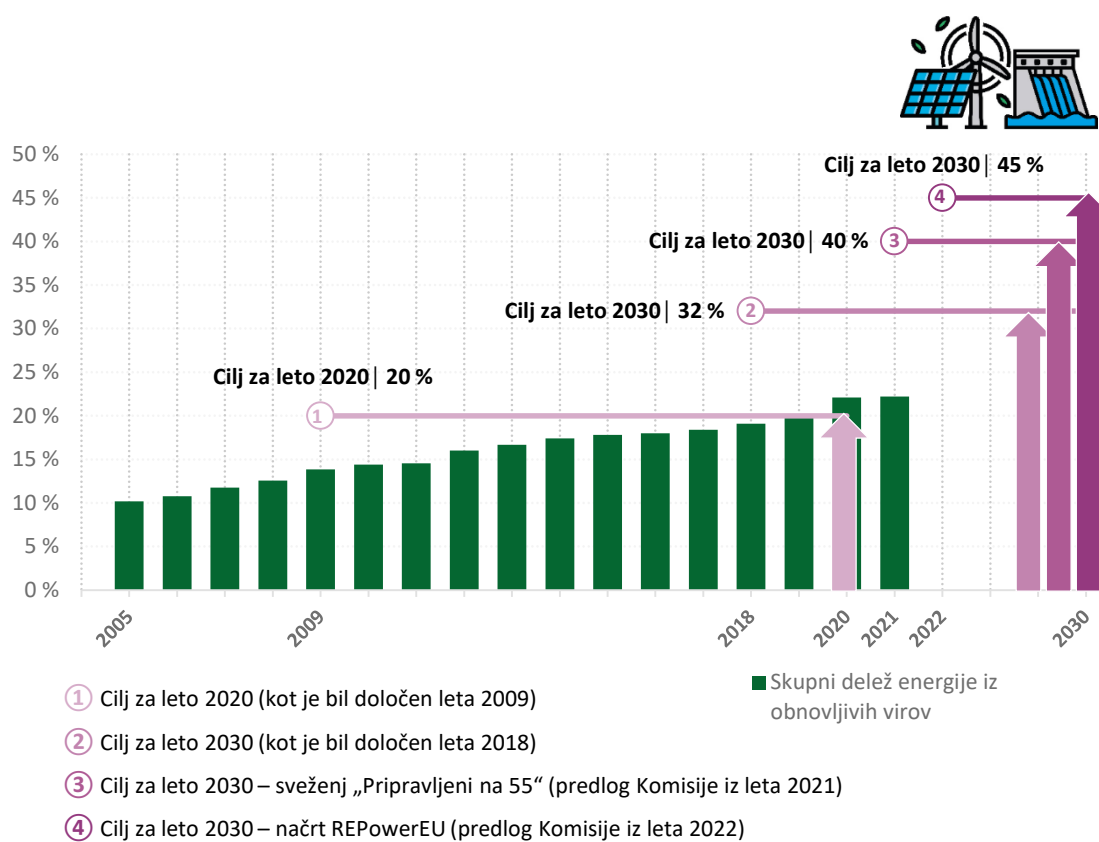
- o zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 (glej [slika 1](#)),
- o povečanje deleža energije iz obnovljivih virov (glej [slika 2](#)),
- o spodbujanje energetske učinkovitosti, tj. zmanjšanje porabe energije (glej [slika 3](#)).

Slika 1 – Razvoj cilja EU glede emisij toplogrednih plinov

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Evropske agencije za okolje](#) [Podatki za leto 2021 so začasni].

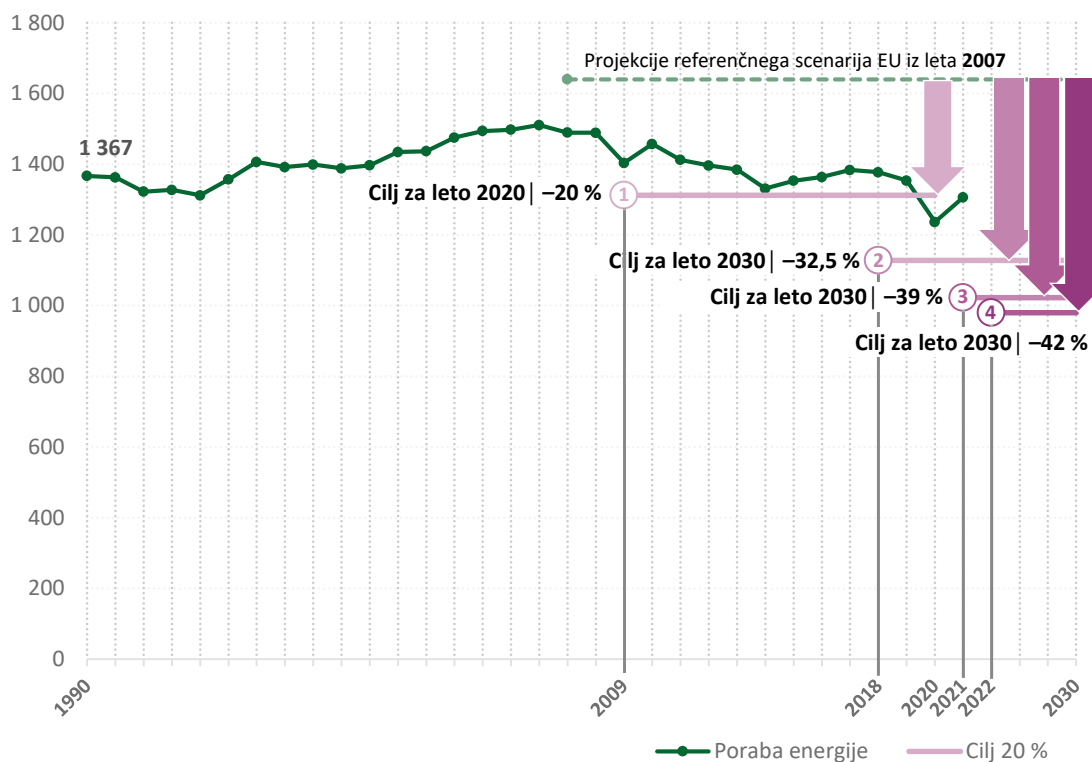
Slika 2 – Razvoj cilja EU glede deleža energije iz obnovljivih virov

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Eurostata](#)

Slika 3 – Razvoj cilja EU glede energetske učinkovitosti EU, ki je izražen kot poraba energije

v milijonih ton ekvivalenta nafte

- ① Cilj za leto 2020 (kot je bil določen leta 2009)
- ② Cilj za leto 2030 (kot je bil določen leta 2018)
- ③ Cilj za leto 2030 – sveženj „Pripravljeni na 55“ (predlog Komisije iz leta 2021)
- ④ Cilj za leto 2030 – načrt REPowerEU (predlog Komisije iz leta 2022)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Eurostata](#)

02 Vsi trije krovni cilji za leto 2020 so bili razdeljeni na cilje za vsako posamezno državo članico, in sicer z namenom, da se cilji EU dosežejo družno, kot celota.

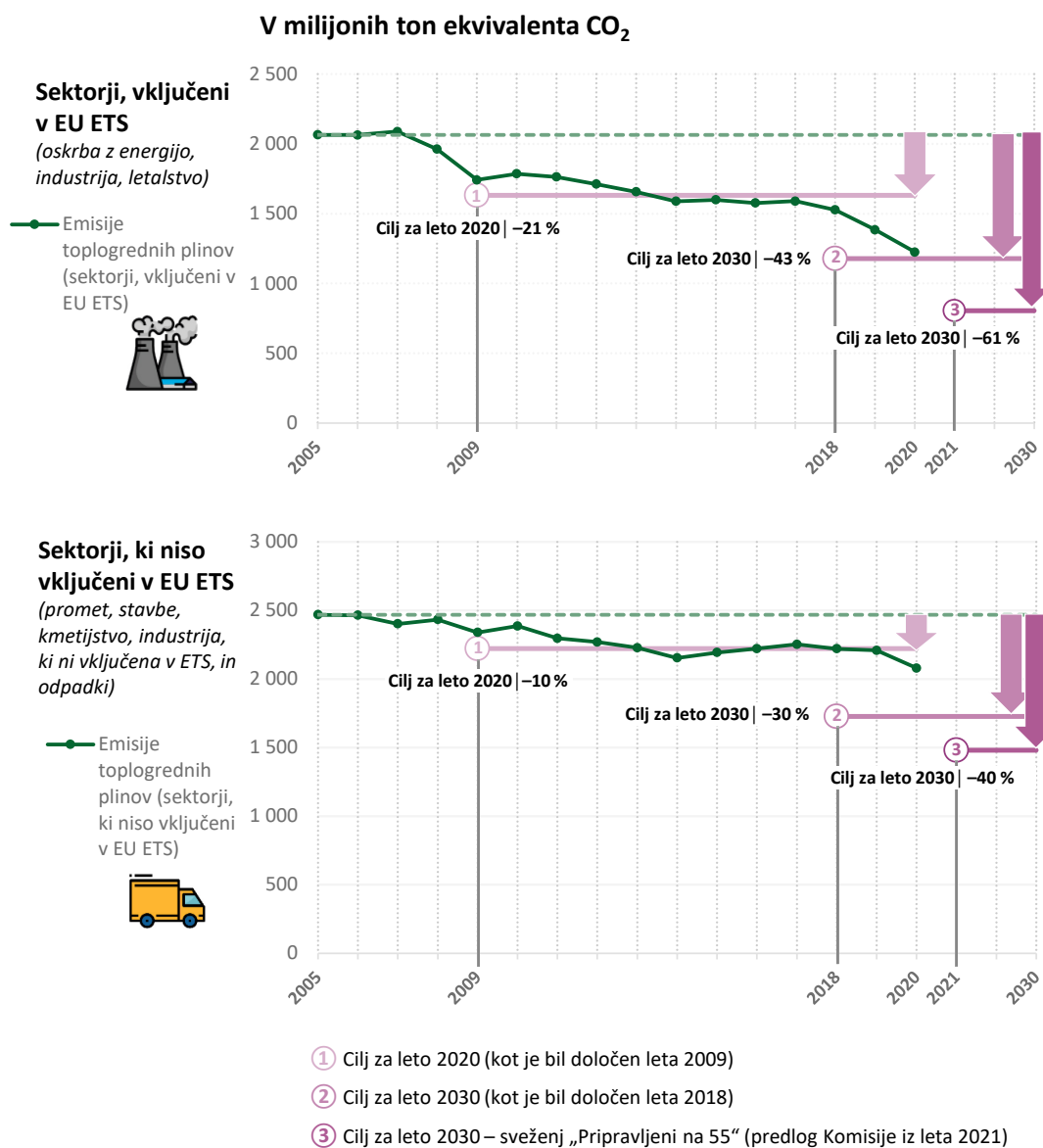
Osrednje politike, usmerjene na doseganje podnebnih in energetskih ciljev

03 EU je leta 2009 uvedla sklop politik [podnebni in energetski sveženj](#)), s pomočjo katerih naj bi se dosegli cilji za leto 2020. Ta sveženj je zajemal revidirano direktivo o trgovanju z emisijami ([direktiva o ETS](#)) in [odločbo o porazdelitvi prizadevanj](#). V svežnju je bil skupni cilj EU glede emisij toplogrednih plinov nadalje razčlenjen na:

- o cilj sistema EU za trgovanje z emisijami (zmanjšanje emisij za 21 % do leta 2020 v primerjavi z vrednostmi iz leta 2005) – določitev zgornje meje emisij za sektorje, vključene v ETS (oskrba z energijo in težka industrija),
- o cilj EU, ki ni povezan z ETS (10-odstotno zmanjšanje emisij do leta 2020 v primerjavi z vrednostmi iz leta 2005), razčlenjen na nacionalne zavezujoče cilje za emisije, ki trenutno niso vključene v ETS (promet, stavbe, kmetijstvo, panoge, ki niso vključene v ETS, in odpadki).

04 Na [sliki 4](#) je pregled napredka pri doseganju teh dveh podciljev.

Slika 4 – Razvoj emisij toplogrednih plinov iz sektorjev, ki so vključeni v ETS, in sektorjev, ki niso vključeni v ETS

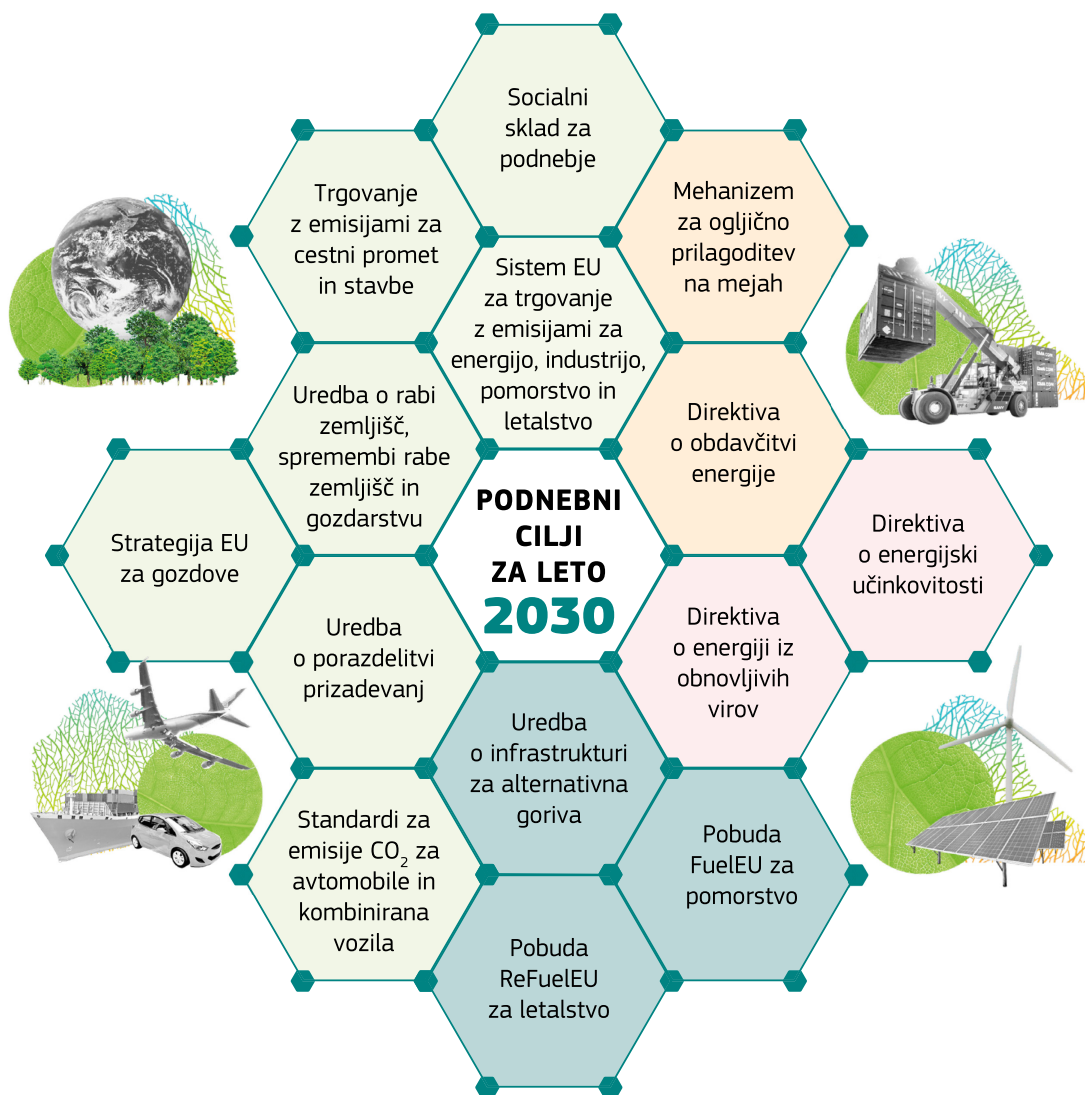

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Evropske agencije za okolje za sektorje, [ki so vključeni v ETS](#), in sektorje, [ki niso vključeni v ETS](#)

05 EU je leta 2019 sprejela [sveženj Čista energija za vse Evropejce](#), ki ga je sestavljalo osem zakonov in tri nezakonodajne pobude. Njihov cilj je bilo nadaljnje razogljčenje energetskega sistema EU in uvedba ukrepov, na podlagi katerih bi EU lažje dosegla cilje, ki si jih je zadala za leto 2030. Ena glavnih novosti v zvezi s podnebnimi in energetske cilji je bila nova [Uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov](#). Z njo je bila uvedena zahteva, da morajo države članice pripraviti celovite desetletne nacionalne energetske in podnebne načrte, v katerih so opisane politike za doseganje podnebnih in energetske ciljev v obdobju 2021–2030. Komisija spremlja napredek na podlagi poročil držav članic.

06 Leta 2021 je EU sprejela [evropska podnebna pravila](#), s katerimi je določila zavezujoč cilj EU neto ničelnih emisij toplogrednih plinov do leta 2050. Določila je tudi vmesni cilj v zvezi z zmanjšanjem neto emisij, in sicer za 55 % do leta 2030 (glede na leto 1990). V podporo temu cilju je Komisija julija 2021 predložila vrsto zakonodajnih predlogov v [svežnju „Pripravljeni na 55“](#), vključno z ambicioznejšimi cilji EU na področju energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti. Na [sliki 5](#) je pregled glavnih pobud, ki jih je Komisija sprejela za doseganje predlaganih posodobljenih podnebnih in energetske ciljev za leto 2030. Trenutno stanje 20 zakonodajnih predlogov, vključenih v ta sveženj, je opisano na [spletišču Evropskega parlamenta](#).

Slika 5 – Predlogi Komisije v podporo uresničevanju ciljev za leto 2030

Vir: Evropska komisija

07 Komisija je maja 2022 sprejela **načrt REPowerEU** za zmanjšanje odvisnosti od ruskih fosilnih goriv. V tem načrtu je bilo predlagano nadaljnje povečanje cilja glede energetske učinkovitosti za leto 2030 z 39 % na 42 % in cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov za leto 2030 s 40 % na 45 %. Pogajalci Sveta in Parlamenta so 30. marca 2023 dosegli začasni politični dogovor o povečanju deleža energije iz obnovljivih virov do leta 2030 na 42,5 % (z 2,5-odstotnim okvirnim dodatkom, s katerim bi lahko dosegli 45 %). Aprila 2023 pogajanja med Svetom in Evropskim parlamentom o predlogu za povečanje cilja glede energetske učinkovitosti do leta 2030 še niso bila zaključena. Trenutno stanje štirih zakonodajnih predlogov, vključenih v načrt REPowerEU, je opisano na [spletišču Evropskega parlamenta](#).

Glavne pristojnosti

08 Komisija in zakonodajalca (Evropski parlament in Svet) so vzpostavili pravni okvir EU o podnebnih in energetskih ciljih.

09 Države članice so v svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih (NEPN), predloženih Komisiji v letih 2019 in 2020, predstavile politike, ki jih nameravajo uvesti v obdobju 2021–2030, da bi dosegle cilje EU, določene leta 2018 (glej odstavek **01**). Do 15. marca 2023, nato pa vsaki dve leti, morajo poročati o ukrepih, ki so jih sprejele. Do 30. junija 2023 morajo Komisiji predložiti osnutke posodobljenih NEPN, v katerih so upoštevani bolj ambiciozni cilji EU (glej odstavka **06** in **07**). V nasprotnem primeru morajo Komisiji utemeljiti, zakaj načrta ni treba posodobiti. Komisija oceni osnutke NEPN in izda priporočila, ki jih morajo države članice pri predložitvi končnih NEPN upoštevati. Rok za oddajo končnih NEPN je 30. junij 2024.

10 Komisija spremlja napredek pri doseganju ciljev s pomočjo Evropske agencije za okolje (EEA), ki preverja kakovost podatkov in napovedi, ki jih predložijo države članice. Komisija spremlja doseganje ciljev in o tem poroča letno, na primer s poročilom o stanju energetske unije in poročilom o napredku na področju podnebnih ukrepov. Države članice neposredno poročajo tudi Združenim narodom, in sicer o svojih emisijah toplogrednih plinov.

Proračun za doseganje podnebnih in energetskih ciljev

11 Leta 2021 je Komisija ocenila, da bi bile za uresničitev cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 55 % do leta 2030 v primerjavi s povprečjem za obdobje 2011–2020 potrebne dodatne naložbe v energetski sistem, ki bi samo na tem področju znašale približno 392 milijard EUR letno¹. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi bile za doseg ničelnih neto emisij do leta 2050 v EU27 v obdobju 2021–2050 potrebne skupne (tj. tekoče in dodatne) naložbe v višini približno 1 bilijona EUR letno².

12 EU se je zavezala, da bo za podnebne ukrepe porabila vsaj 20 % svojega proračuna za obdobje 2014–2020. Komisija je junija 2021 poročala, da je EU za boj proti podnebnim spremembam porabila 20,1 % svojega proračuna za obdobje 2014–2020 oziroma 216 milijard EUR, s čimer je izpolnila cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov

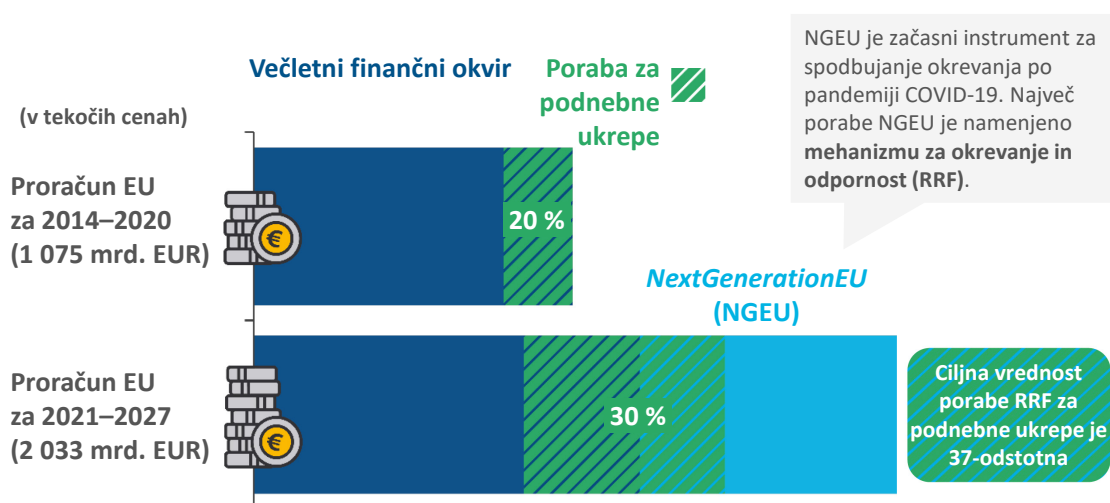
¹ *Commission Staff Working Document Impact Assessment Report*, SWD(2021) 621 final.

² McKinsey & Company, *How the European Union could achieve net-zero emissions at net-zero cost*, 2020.

za 20 %³. V svojem [Posebnem poročilu 09/2022](#) o porabi za podnebne ukrepe je Sodišče ugotovilo, da je Komisija to porabo precenila za vsaj 72 milijard EUR, kar pomeni, da je bilo za podnebne ukrepe za obdobje 2014–2020 porabljenih približno 13 % proračuna EU.

13 EU si je za obdobje 2021–2027 zastavila splošni cilj, da bo za podnebne ukrepe porabila 30 % svojega proračuna, kar je 610 milijard EUR v celotnem obdobju oziroma 87 milijard EUR na leto. Na [sliki 6](#) je pregled porabe EU za doseganje podnebnih in energetskih ciljev.

Slika 6 – Ciljne vrednosti porabe iz proračuna EU za podnebne ukrepe

Vir: Posebno poročilo Sodišča 09/2022, na podlagi dokumentov: Evropska komisija, *A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends*; Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, COM(2018) 321; Evropski svet, Izredno zasedanje Evropskega sveta – sklepi, EUCO 10/20, 2020, str. 7; Evropska komisija, smernice za države članice, načrti za okrevanje in odpornost, SWD(2020) 205, str. 5.

14 Ta poraba iz proračuna EU znaša manj kot 10 % skupnih ocenjenih naložb, ki naj bi bile potrebne za doseganje ciljev za leto 2030 (tj. 87 milijard EUR v primerjavi z 1 bilijonom EUR, glej odstavke [11–13](#)): velik del naložb bo treba zagotoviti z nacionalnimi in zasebnimi sredstvi.

³ Evropska komisija, [Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2020](#), zvezek I.

Obseg revizije in revizijski pristop

15 Cilj glavnega revizijskega vprašanja Sodišča je bil ugotoviti, ali EU, da bi dosegla svoje energetske in podnebne cilje za leto 2030, nadgrajuje ukrepe, ki so se doslej izkazali za uspešne.

16 Sodišče je analiziralo, ali so bili cilji za leto 2020 doseženi z lastnimi podnebnimi ukrepi EU in ali je bila EU pri tem uspešna v primerjavi z drugimi razvitimi državami po svetu. Nato je preučilo, ali je EU pri tem pridobila določena spoznanja, in sicer tako, da je ocenilo, ali so Komisija in države članice ugotovile, kateri ukrepi so se izkazali za uspešne (in neuspešne) pri doseganju ciljev za leto 2020, in ali so bila ta spoznanja upoštevana pri oblikovanju okvira za doseganje ambicioznejših ciljev za leto 2030.

17 Sodišče se je to revizijo odločilo opraviti zdaj zaradi velikega javnega interesa. Pričakuje, da bo to poročilo zaradi pridobljenih spoznanj glede uspešnih praks pri doseganju ciljev za leto 2020 Komisiji služilo kot pomoč pri ocenjevanju osnutkov nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, državam članicam pa pri tem, da jih zaključijo. Sodišče pričakuje, da bodo njegova priporočila EU koristila pri doseganju cilja, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna.

18 Sodišče je pregledalo delo Komisije in analiziralo podatke za obdobje 1990–2021, pridobljene v glavnem od Eurostata in Evropske agencije za okolje. Opravilo je tudi razgovore z organi iz petih držav članic (Nemčija, Irska, Italija, Poljska in Švedska), ki so odgovorne za 48 % emisij toplogrednih plinov v EU. Prav tako je pregledalo vrednotenja in študije Skupnega raziskovalnega središča in službe Evropskega parlamenta za raziskave ter upoštevalo tudi ugotovitve iz svojega preteklega dela.

Opažanja

EU je dosegla svoje cilje za leto 2020, vendar ne le zaradi svojih podnebnih ukrepov

19 Komisija je 18. oktobra 2022 poročala, da je EU dosegla svoje tri podnebne in energetske cilje za leto 2020⁴. Da bi se EU lahko iz tega dosežka kaj naučila, je pomembno, da se na pregleden način oceni in poroča o tem, ali je ta uspeh mogoče pripisati njenim lastnim podnebnim ukrepom.

20 V naslednjih razdelkih so opisani: vpliv pandemije COVID-19, vpliv nepričakovanih nihanj BDP in to, koliko je k doseganju ciljev za leto 2020 državam članicam pripomogla uporaba prilagodljivosti.

Komisija ni ocenila, koliko je k doseganju ciljev EU za leto 2020 prispevala pandemija COVID-19

21 Države članice morajo Komisiji svoje podatke o emisijah predložiti do marca leta n+2. Komisija do aprila istega leta pošlje konsolidirane podatke EU sekretariatu Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja⁵. Sodišče je v [Posebnem poročilu 18/2019](#) o emisijah toplogrednih plinov ugotovilo, da se podatki o emisijah EU ustrezno sporočajo.

22 Kot je prikazano na [sliki 1](#), je EU do leta 2020 zmanjšala emisije toplogrednih plinov za 31,9 %, s čimer je dosegla svoj tozadevni cilj za leto 2020 (zmanjšanje za 20 %). Emisije toplogrednih plinov so se za 8,4 % zmanjšale med letoma 2019 in 2020 (zmanjšanje za 303 milijonov ton CO₂e), tj. v letu, ki ga je zaznamovala gospodarska recesija zaradi pandemije COVID-19 (–5,7 % BDP EU). V obdobju 1990–2020 je bilo to največje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

⁴ Stanje energetske unije 2022.

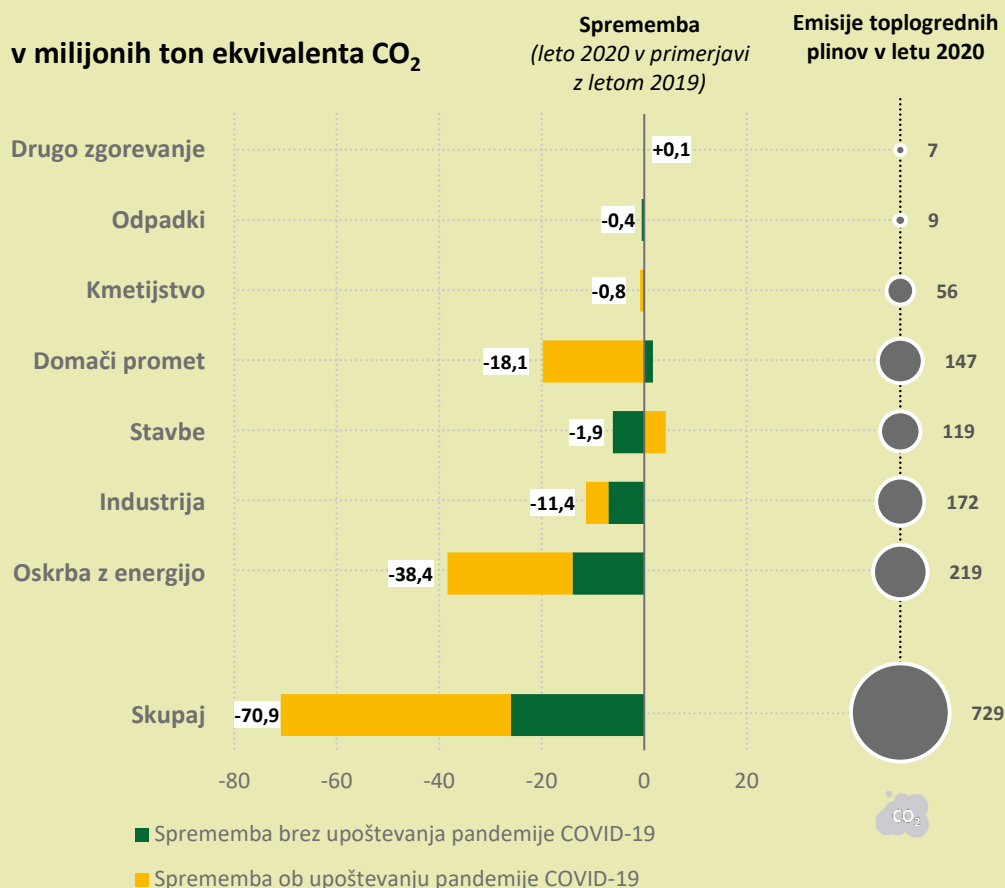
⁵ Glej Uredbo (EU) št. 525/2013 in Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC).

23 Komisija je v svojih poročilih upoštevala vpliv pandemije COVID-19 na doseganje ciljev EU za leto 2020⁶, vendar njenega prispevka k dosegu teh ciljev ga ni natančno ocenila. Sodišče je ugotovilo, da je o vplivu pandemije COVID-19 na emisije toplogrednih plinov poročala Nemčija (glej [okvir 1](#)). Ocenilo je verjetno vrednost emisij toplogrednih plinov v EU za leto 2020 brez vpliva pandemije COVID-19, in sicer tako, da je ekstrapoliralo vrednost iz trenda za obdobje 2009–2019, ob predpostavki, da se bi linearno letno povprečno zmanjševanje nadaljevalo tudi v letu 2020. V skladu s tem pristopom bi emisije toplogrednih plinov v EU leta 2020 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 namesto –31,9 % znašale okoli –27 %. To je še zmeraj več kot zmanjšanje, ki se je zahtevalo v skladu s ciljem za leto 2020. Začasni podatki agencije EEA o emisijah toplogrednih plinov za leto 2021 kažejo na velik povratni učinek, saj naj bi se emisije povečale tudi za 5 %, in sicer na 3 460 milijonov ton CO₂e.

⁶ Poročilo EU o napredku na področju podnebnih ukrepov za leto 2021;
[Poročilo za leto 2022 o doseganju ciljev glede energije iz obnovljivih virov za leto 2020](#);
[Poročilo za leto 2022 o doseganju ciljev povečanja energijske učinkovitosti za leto 2020](#).

Okvir 1: Poročanje o vplivu pandemije COVID-19 na emisije toplogrednih plinov v Nemčiji

V Nemčiji so se emisije toplogrednih plinov med letoma 2019 in 2020 zmanjšale za 8,9 %, in sicer z 800 na 729 milijonov ton CO₂e. Strokovni svet Zvezne republike Nemčije za podnebne zadeve je v [poročilu o emisijah toplogrednih plinov za leto 2020](#) ocenil vpliv pandemije COVID-19 po sektorjih.

Vir: Evropska agencija za okolje in dokument *Bericht zur Vorjahresschätzung der deutschen Treibhausgasemissionen für das Jahr 2020*.

V skladu s to oceno je mogoče 63 % skupnega zmanjšanja (45 od 71 milijonov ton) pripisati enkratnemu dejavniku pandemije COVID-19. Brez tega dejavnika bi se emisije v primerjavi z letom 2019 zmanjšale le za 3,3 % ali okoli 26 milijonov ton. Metoda, ki je bila uporabljena za oceno tega vpliva, temelji na ekstrapolaciji trendov, zabeleženih v obdobju 1995–2019, na leto 2020.

24 Države članice letne podatke o svoji porabi energije predložijo Eurostatu⁷. Na podlagi teh podatkov, ki jih Eurostat preveri, spremlja Komisija napredek pri doseganju cilja glede energetske učinkovitosti za leto 2020. Komisija podatke o porabi energije uporablja tudi za spremljanje napredka pri doseganju cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov za leto 2020, pri katerem je poraba energije imenovalec. Števec pri tem deležu se pridobi iz podatkov, ki jih države članice letno sporočijo Eurostatu:

$$\text{delež energije iz obnovljivih virov} = \frac{\text{poraba energije iz obnovljivih virov}}{\text{poraba energije}}$$

25 Kot je prikazano na [sliki 2](#), je EU dosegla svoj cilj glede deleža energije iz obnovljivih virov za leto 2020 (20 %), in sicer je ta leta 2020 znašal kar 22,1 %. Delež se je med letoma 2019 in 2020 močno povečal, deloma kot posledica izrednega zmanjšanja bruto končne porabe energije (za 7,4 %) zaradi pandemije COVID-19. Sodišče na podlagi ekstrapolacije podatkov iz obdobja 2009–2019 ocenjuje, da bi brez tega zmanjšanja delež energije iz obnovljivih virov v letu 2020 znašal približno 20,5 %, kar je le nekoliko nad 20-odstotnim ciljem. Začasni podatki o deležu energije iz obnovljivih virov v EU za leto 2021 kažejo, da je delež ostal razmeroma nespremenjen, blizu vrednosti za leto 2020, predvsem zaradi povratnega učinka na imenovalec (bruto končna poraba energije).

26 Kot je prikazano na [sliki 3](#) je EU dosegla svoj cilj glede energetske učinkovitosti, ki je bil izražen kot poraba energije (–20 %). To je storila z zmanjšanjem porabe energije za 24,6 % v primerjavi s scenarijem brez dodatnih ukrepov, tj. v primerjavi z napovedjo ravni porabe za leto 2020, izračunano leta 2007. Poraba energije se je med letoma 2019 in 2020 zmanjšala za 8,7 %, predvsem zaradi upada gospodarske rasti, ki je bil posledica pandemije COVID-19. Sodišče ocenjuje, da bi se brez tega znatnega upada porabe energije v primerjavi z osnovnim scenarijem zmanjšala za 17,8 % (in ne za 24,6 %), in sicer ob predpostavki, da je povprečni letni upad iz obdobja 2009–2019 enak tudi v letu 2020. Če torej pandemije COVID-19 ne bi bilo, EU-27 najverjetneje ne bi dosegla svojega cilja glede energetske učinkovitosti za leto 2020. Kljub upočasnitvi gospodarske rasti zaradi pandemije COVID-19 sedem držav članic (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Nemčija, Litva, Poljska in Švedska) ni doseglo svojih nacionalnih ciljev za leto 2020. Začasni podatki kažejo na velik povratni učinek, saj se je poraba energije v EU med letoma 2020 in 2021 povečala za 5,6 %. Zato je bila poraba energije v EU, ki je leta 2020 znašala –

⁷ Glej Uredbo (ES) št. 1099/2008 o statistiki energetike.

24,6 % (v primerjavi z rastjo porabe, napovedano leta 2007), v letu 2021 le –20,3 %, kar je malo pod ciljem 20 %.

Komisija ni ocenila, koliko so k doseganju ciljev EU za leto 2020 prispevala nepričakovana nihanja BDP

27 Nacionalni cilji za emisije toplogrednih plinov, zajeti v [Odločbi o porazdelitvi prizadevanj](#), so bili določeni na podlagi ravni emisij iz leta 2005 kot izhodiščem⁸. EU se je dogovorila, da morajo vsi cilji ostati v mejah 20 % nad ali pod tem izhodiščem. Glavno merilo za določitev cilja za posamezno državo članico je bil njen relativni BDP na prebivalca v letu 2005.

28 Višji kot je BDP na prebivalca neke države članice v letu 2005, bolj je morala zmanjšati emisije toplogrednih plinov do leta 2020. Danska, Luksemburg in Irska so morali svoje emisije na primer zmanjšati za 20 %, Švedska pa za 17 %. Nižji kot je BDP na prebivalca, manjši je bil cilj zmanjšanja emisij. Nekaterim državam članicam z najnižjimi BDP na prebivalca je bilo celo dovoljeno, da svoje emisije v primerjavi z ravnmi iz leta 2005 povečajo. Bolgarija in Romunija sta na primer svoje emisije smeli povečati za 20 % oziroma 19 %. Razlog za to je bilo pričakovanje, da bodo imele države članice z nižjim BDP na prebivalca do leta 2020 višje stopnje rasti, kar naj bi povzročilo višje emisije. Prav tako bi imele na voljo manj sredstev za naložbe v sodobne tehnologije, s katerimi se dosega večja energetska učinkovitost in krepí uporaba energije iz obnovljivih virov⁹. V [Prilogi I](#) je pregled ciljev in dosežkov za posamezno državo članico.

29 V [Direktivi o obnovljivih virih energije](#) so bili nacionalni cilji¹⁰ določeni na podlagi istega osnovnega načela relativnega BDP na prebivalca¹¹. V [Prilogi II](#) je pregled ciljev in dosežkov za posamezno državo članico.

30 Kar zadeva energetska učinkovitost, so morale države članice v skladu z [direktivo o energetski učinkovitosti](#) določiti svoje okvirne cilje, ki naj bi bili nacionalni prispevek k skupnemu cilju EU za leto 2020. Pri tem so države članice morale upoštevati dejavnike, kot so stroškovna učinkovitost in napovedi BDP. Zagotoviti so morale tudi, da bodo

⁸ Člen 3 Odločbe št. 406/2009/ES.

⁹ Sklepi Evropskega sveta z dne 8. in 9. marca, točka 33.

¹⁰ Člen 3 Direktive 2009/28/ES.

¹¹ *Impact assessment SEC(2008) 85*, odstavek 12.

njihove skupne ambicije zadostovale za dosego cilja EU za leto 2020¹². V *Prilogi III* je pregled ciljev in dosežkov za posamezno državo članico.

31 Napovedana rast BDP je tako imela pomembno vlogo pri določanju nacionalnih ciljev za leto 2020. Vendar BDP več držav članic ni rasel, kot je bilo pričakovano, predvsem zaradi finančne krize leta 2009, zaradi katere se je BDP EU zmanjšal za 4,5 %¹³. Zaradi tega je prišlo do splošnega zmanjšanja porabe energije in ob drugih vplivih tudi do tega, da je devet držav članic svoje cilje glede obnovljivih virov energije za leto 2020 doseglo že leta 2014, pet let po tem, ko so bili določeni (glej *okvir 2*). Tudi pandemija COVID-19, zaradi katere se je leta 2020 BDP EU zmanjšal za 5,7 %, je vplivala na skupno doseganje ciljev EU. Na primer, cilj glede energetske učinkovitosti za leto 2020, za katerega se je v več poročilih Komisije in Evropske agencije za okolje¹⁴ predvidevalo, da zelo verjetno ne bo dosežen, je zaradi vpliva pandemije COVID-19 postal dosegljiv.

Okvir 2

Primeri držav članic, ki so svoje cilje glede energije iz obnovljivih virov za leta 2020 dosegle pred rokom

Do leta 2014 je svoje cilje za leto 2020, določene leta 2009, že doseglo devet držav članic (Bolgarija, Češka, Estonija, Hrvaška, Italija, Litva, Romunija, Finska in Švedska).

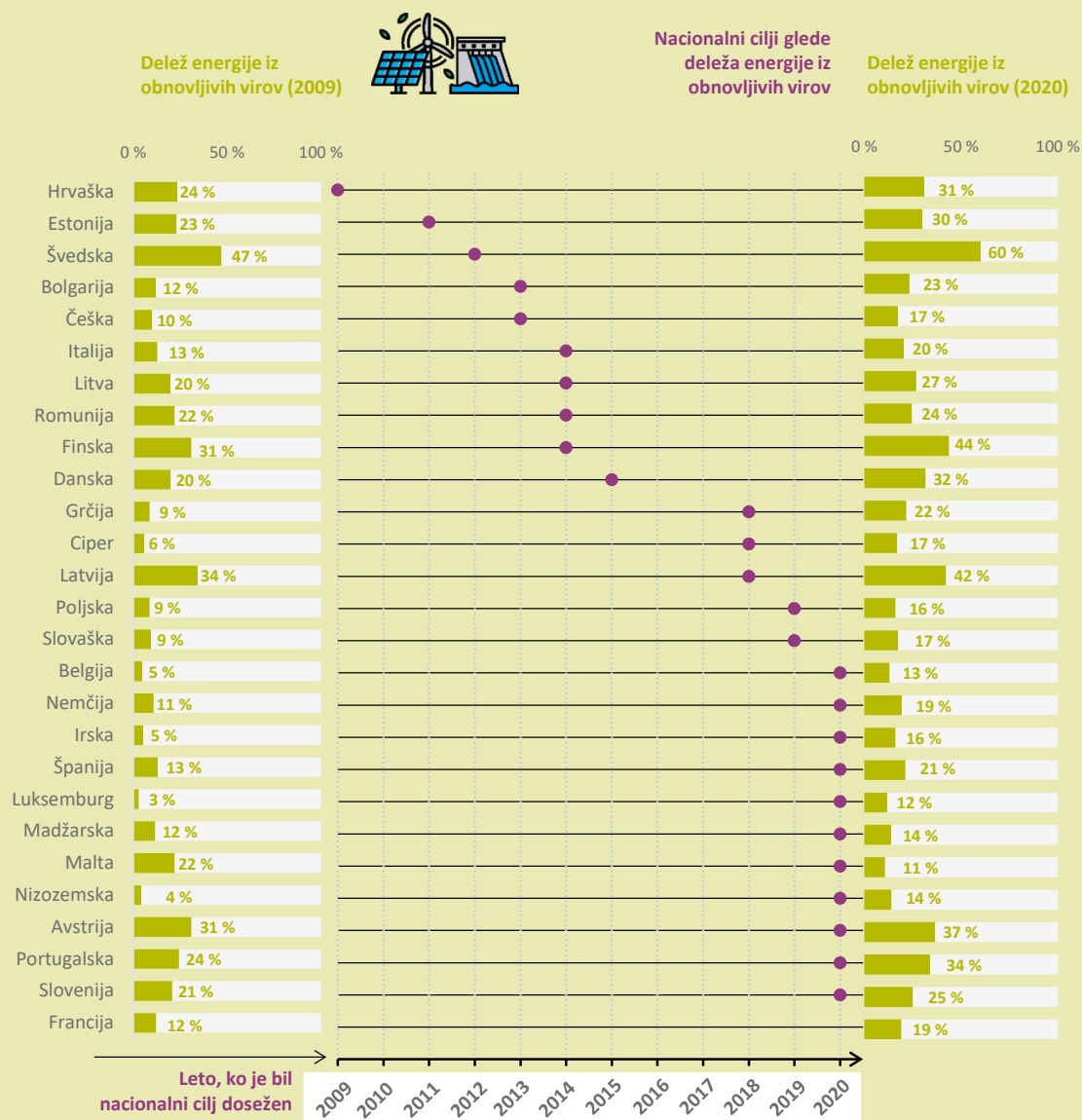
¹² Člen 3 Direktive 2012/27/EU.

¹³ Eurostat.

¹⁴ Poročilo za leto 2020 o stanju energetske unije, COM(2020) 950.

Trends and projections in Europe 2020, Poročilo agencije EEA št 13/2020.

Napredek držav članic pri doseganju nacionalnih ciljev glede energije iz obnovljivih virov

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Eurostata

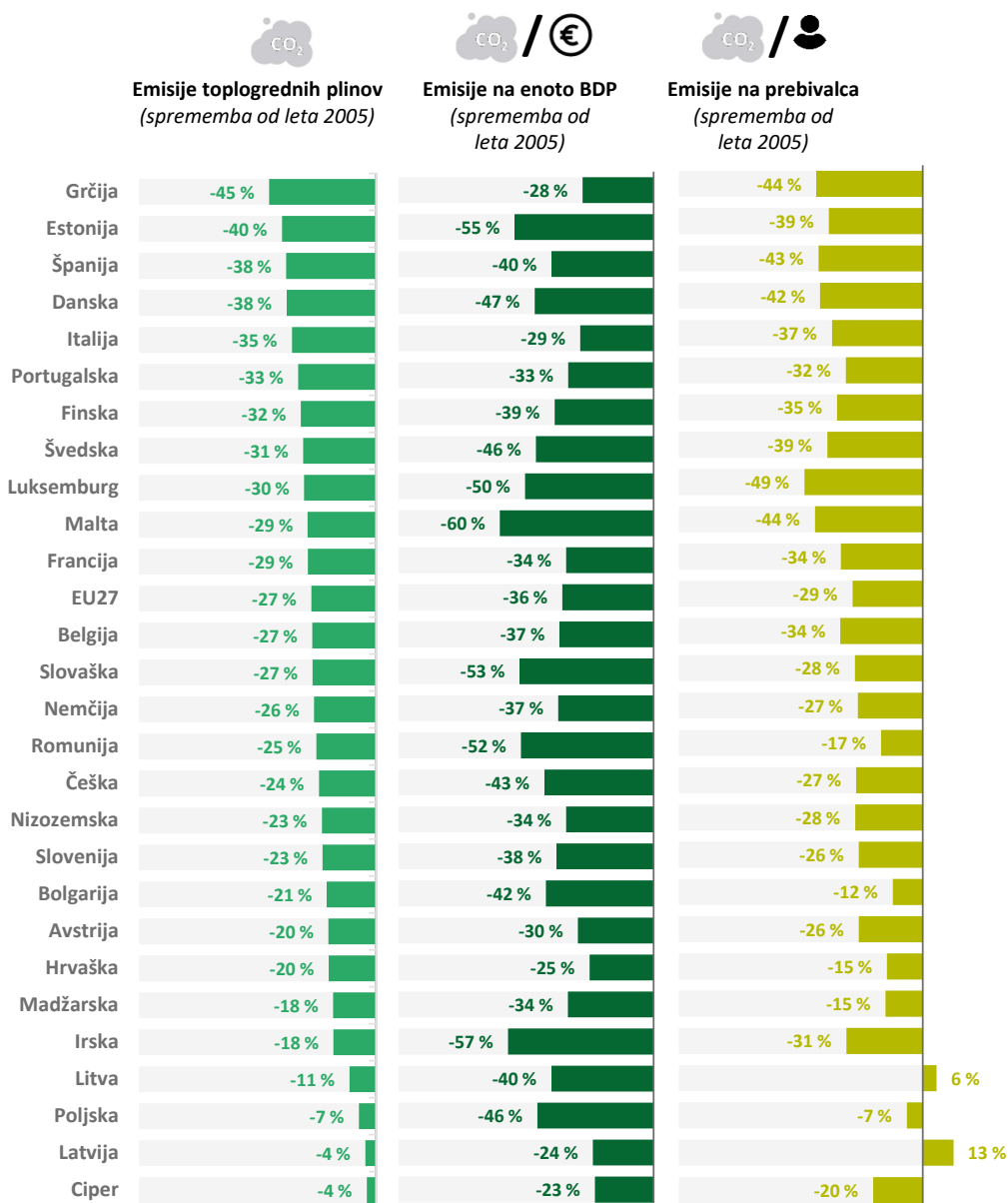
Hrvaška je cilj 20-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov do leta 2020 dosegla že leta 2009, tj. preden se je leta 2013 pridružila EU.

32 Komisija poleg poročanja o emisijah toplogrednih plinov in energetske učinkovitosti poroča tudi o kazalnikih intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, kot so emisije na BDP ali na prebivalca.

33 Ti kazalniki intenzivnosti bi lahko bili koristni za oceno dejavnikov, ki vplivajo na napredek pri doseganju podnebnih in energetskih ciljev, zlasti kadar BDP ne raste v skladu z napovedmi. Tako je bilo v obdobju 2005–2020, in sicer zaradi finančne krize in pandemije COVID-19.

34 Če se uporabijo kazalniki intenzivnosti, je mogoče uspešnost držav članic pri doseganju ciljev z njihovimi lastnimi politikami in tehnološkim napredkom ločiti od vpliva drugih dejavnikov, kot so poslovni cikel ali spremembe v prebivalstvu. Na [sliki 7](#) je za vsako državo članico prikazano, kako so se spreminjale njene skupne emisije toplogrednih plinov, emisije na enoto BDP in emisije na prebivalca. Razvidno je, da bi bile nekatere države članice, ki so v obdobju 2005–2020 pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov (prvi stolpec na [sliki 7](#)) dosegle najboljše rezultate, kot sta Grčija in Italija, ob upoštevanju emisij na BDP manj uspešne od večine držav članic (drugi stolpec na [sliki 7](#)). Ob upoštevanju emisij na prebivalca (tretji stolpec na [sliki 7](#)) bi bile države članice, kot sta Romunija ali Bolgarija, manj uspešne. Po drugi strani bi bile ob upoštevanju kazalnikov intenzivnosti emisij uspešnejše države članice, kot sta Irska ali Malta.

Slika 7 – Gibanje skupnih emisij toplogrednih plinov, emisij na enoto BDP in emisij na prebivalca v obdobju 2005–2020

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Evropske agencije za okolje](#)

35 Vendar je Sodišče ugotovilo, da Komisija pri ocenjevanju uspešnosti držav članic ni uporabila obstoječih sporočenih podatkov o kazalnikih intenzivnosti, da bi analizirala, kateri so dejavniki napredka, in priporočila izboljšave na področju podnebnih in energetskega ukrepov.

Ni transparentnosti glede tega, kako so države s pomočjo prilagodljivosti svoje cilje dosegle na stroškovno učinkovit način

36 Nekateri nacionalni cilji so bili zavezujoči, nekateri ne.

- o Podcilj glede toplogrednih plinov, zajet v odločbi o porazdelitvi prizadevanj (glej odstavek **03**), je bil razdeljen na zavezujoče nacionalne cilje. Drugi podcilj glede toplogrednih plinov (za sektorje, vključene v ETS) ni bil razdeljen na nacionalne cilje, saj ETS predstavlja trg za vse gospodarske subjekte EU.
- o Cilj glede deleža energije iz obnovljivih virov je bil razčlenjen v zavezujoče nacionalne cilje.
- o Cilj glede energetske učinkovitosti je bil razčlenjen v okvirne (tj. nezavezujoče) nacionalne cilje.

37 Če zavezujoči cilji niso doseženi, lahko Komisija sprejme popravljalne ukrepe, nato pa po potrebi začne postopke za ugotavljanje kršitev. Ti postopki lahko privedejo do tega, da Sodišče Evropske unije kaznuje neko državo članico, ker ni dosegla svojih ciljev. Če so nacionalni cilji zavezujoči, se poveča tudi zavezanost držav članic in gotovost za vlagatelje ter spodbudi neprekinjen razvoj tehnologij¹⁵. Nasprotno pa okvirnih ciljev ni mogoče uveljaviti. Kljub temu lahko služijo kot spodbuja za napredek, primerjalno merilo med državami članicami in podlaga za dogovor o ambicioznejših ciljih. Izkušnje v zvezi s cilji za leto 2020 kažejo, da je bilo cilj glede energetske učinkovitosti, ki ni bil razčlenjen na zavezujoče nacionalne cilje, najtežje doseči (glej odstavek **26**).

38 V zakonodajnem okviru za doseganje ciljev za leto 2030 (glej odstavek **05**) so nacionalni cilji zavezujoči le za emisije toplogrednih plinov, ki so zajete v uredbi o porazdelitvi prizadevanj. Nacionalni cilji za leto 2030 glede energetske učinkovitosti in deleža energije iz obnovljivih virov so za države članice okvirni. Tak pristop je izbran tudi v predlogu „Pripravljeni na 55“.

39 V zakonodaji je določeno tudi, da lahko države članice za doseganje svojih nacionalnih ciljev, kadar so ti zavezujoči, uporabijo določene „prilagodljivosti“, in sicer zaradi krepitve „skupne stroškovne učinkovitosti celotne obveznosti Skupnosti“¹⁶ in ustvarjanja „priložnosti za zmanjšanje stroškov za doseganje ciljev“¹⁷. V spodnjih

¹⁵ Uvodna izjava 13 [Direktive 2009/28/ES](#).

¹⁶ Uvodna izjava 10 [Sklepa št. 406/2009/ES](#).

¹⁷ Uvodna izjava 36 [Direktive 2009/28/ES](#).

razdelkih je pojasnjeno, kakšen vpliv je imela uporaba zavezujočih ciljev in z njimi povezanih prilagodljivosti na doseganje teh ciljev.

Uporaba prilagodljivosti za cilje v zvezi z emisijami toplogrednih plinov

40 Države članice so za doseganje podcilja v zvezi z emisijami toplogrednih plinov za leto 2020, ki jih zajema [odločba o porazdelitvi prizadevanj](#)¹⁸, lahko uporabile naslednje prilagodljivosti:

- presežek dodeljenih letnih emisij za dano leto lahko prenesejo v naslednja leta, in sicer do leta 2020,
- vnaprej lahko porabijo do 5 % svojih dodeljenih letnih emisij za naslednje leto,
- kupijo dodeljene emisije drugih držav članic,
- uporabijo mednarodne dobropise, ki pomenijo naložbe v projekte, s katerimi so se zmanjšale emisije v državah v razvoju ali drugih razvitih državah.

41 Tri države članice (Nemčija, Irska in Malta) svojega cilja glede toplogrednih plinov za leto 2020 niso dosegle z lastnimi prizadevanji. Od drugih držav članic, ki so presegle svoje cilje, so v obdobju 2013–2020 kupile skupaj 17 milijonov ton CO₂e dodeljenih emisij toplogrednih plinov (glej tretjo alineo odstavka **40**). Irska je uporabila tudi mednarodne dobropise za skupaj 8,2 milijona ton CO₂e (glej četrto alineo odstavka **40**). To je skupaj pomenilo 8,4 % emisij, ki so jih te tri države članice uspele zmanjšati z lastnimi ukrepi (299 milijonov ton CO₂e). Švedska, ena od petih držav članic, s katerimi je Sodišče opravilo razgovor, je pojasnila, da svojih presežkov ni prodala drugim državam članicam zato, da bi izboljšala okoljsko integriteto sistema EU.

42 Ceno prenesenih dodelitev emisij določijo države članice same na podlagi dvostranskega sporazuma, ki je zaupen. Za primerjavo: upošteva [povprečne cene 39,9 EUR na tona CO₂e \(ETS\) v letu 2021](#) bi vrednost takih nakupov znašala 790 milijonov EUR.

43 V skladu z [odločbo o porazdelitvi prizadevanj](#) mora Komisija sprejeti ukrepe za boljšo transparentnost prenosov. Komisija od držav članic prejme informacije o količini prenesenih emisij in ceni posameznih transakcij med državami članicami. V skladu z [Izvedbeno uredbo Komisije \(EU\) št. 749/2014](#) informacije o prenesenih količinah objavi, informacij o ceni prenosa pa ne. Ker ni transparentnosti glede cen, ki jih plačujejo države članice, državljani in deležniki težko ugotovijo, ali se s prilagodljivostmi dosega njihov

¹⁸ [Odločba 406/2009/ES](#), člena 3 in 5.

namen, tj. izboljšanje skupne stroškovne učinkovitosti pri doseganju ciljev (glej odstavek 39). V skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 bo morala Komisija od leta 2023¹⁹ objavljati cenovni razpon pri prenosih, ne pa tudi cene posameznih prenosov.

Uporaba prilagodljivosti za doseganje cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov

44 Države članice so lahko za doseganje cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov uporabile naslednje prilagodljivosti²⁰:

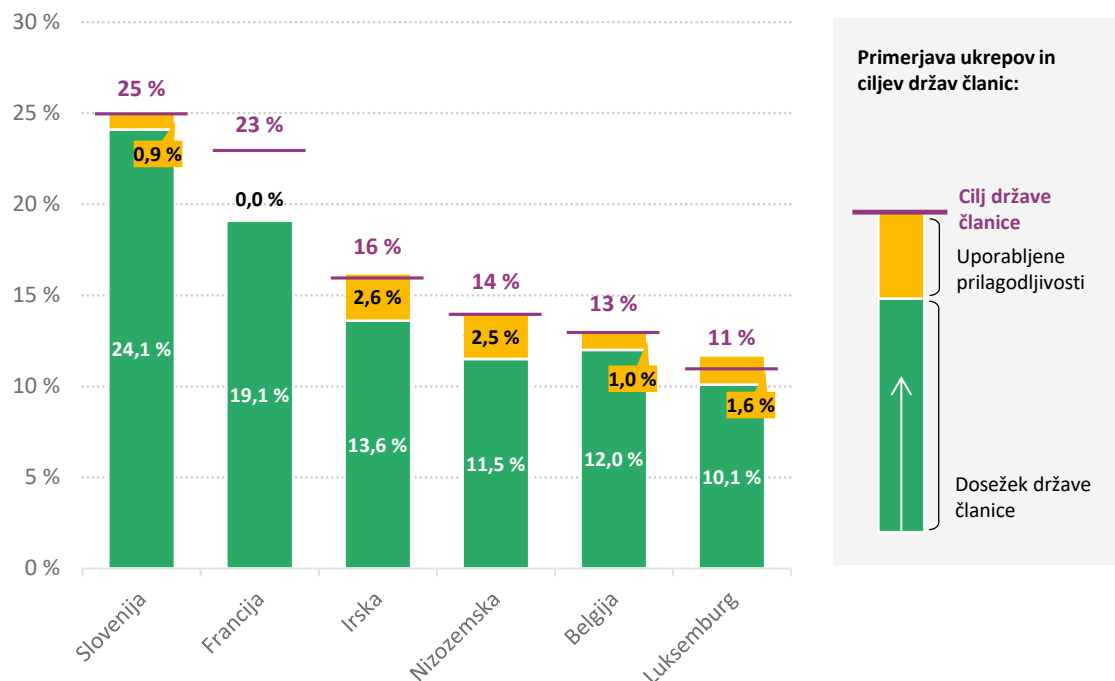
- kupile deleže energije iz obnovljivih virov od drugih držav članic,
- sodelovale pri skupnih projektih držav članic,
- sodelovale pri skupnih projektih držav članic in tretjih držav,
- sodelovale v skupnih programih podpore za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov na enem ali več ozemljih v državah članicah.

45 Šest držav članic (Belgija, Irska, Francija, Luksemburg, Nizozemska in Slovenija) svojega cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov ni doseglo zgolj na podlagi lastnih podnebnih ukrepov. Morale so kupiti deleže od drugih držav članic, ki so presegle svoje cilje (glej prvo alineo odstavka 44). Francija do aprila 2023 ni kupila deležev, ki ji manjkajo do izpolnitve njenega cilja. Na [sliki 8](#) je prikazano, kako blizu izpolnitve svojih ciljev je bilo teh šest držav članic, preden so uporabile prilagodljivosti.

¹⁹ Člen 26(3) in Priloga V(f) Uredbe (EU) 2018/1999.

²⁰ Direktiva 2009/28/ES, členi 6, 7, 9 in 11.

Slika 8 – Napredek navedenih šestih držav članic pri doseganju nacionalnih ciljev glede deleža energije iz obnovljivih virov pred nakupom deležev

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Evropske komisije

46 Teh šest držav članic je od drugih držav članic kupilo skupaj 22 137 milijonov GWh energije iz obnovljivih virov. Komisija cen posameznih transakcij med državami članicami ne objavlja. V skladu z direktivo o energiji iz obnovljivih virov je morala Komisija o tem poročati v zbirni obliki²¹. Ta direktiva je bila leta 2018 revidirana²² in te zahteve za Komisijo več ne vsebuje. Ker ni transparentnosti glede tega, kako države članice z uporabo prilagodljivosti dosegajo svoje zavezujoče nacionalne cilje, državljani in deležniki težko ugotovijo, ali se s prilagodljivostmi dosega njihov namen, tj. izboljšanje skupne stroškovne učinkovitosti pri doseganju ciljev (glej odstavek 39).

²¹ Člen 6(2) in člen 24(2) Direktive 2009/28/ES.

²² Direktiva (EU) 2018/2001.

Pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov je EU v primerjavi z drugimi državami po svetu uspešnejša, vendar se pri tej oceni ne upoštevajo vse emisije

47 EU se je zavezala, da bo pri prehodu na podnebno nevtralnost vodilna v svetu²³. To pomeni, da bi morala biti pri zmanjšanju emisij toplogrednih plinov uspešnejša v primerjavi z drugimi razvitimi državami in v svoje poročanje vključevati vse emisije toplogrednih plinov, vključno s tistimi, ki nastanejo zaradi uvoženega blaga ter mednarodnega letalstva in pomorskega prometa.

48 Sodišče je primerjalo napredek EU z napredkom drugih državah po svetu pri doseganju cilja glede emisij toplogrednih plinov. Le za ta cilj (od treh krovnih ciljev EU) so namreč na voljo podatki, ki jih je mogoče primerjati z drugimi državami.

Pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov je EU v primerjavi z drugimi državami po svetu uspešnejša

49 Da bi EU dosegla podnebno nevtralnost, si prizadeva doseči, da njene emisije toplogrednih plinov ne bi bile več povezane z gospodarsko rastjo²⁴, tj. da bi zmanjšanje emisij dosegla ob ohranitvi gospodarske rasti. Sodišče v tem razdelku dosežek EU pri zmanjšanju emisij toplogrednih plinov postavi v svetovni kontekst, in sicer tako, da ga primerja z dosežki drugih razvitih držav.

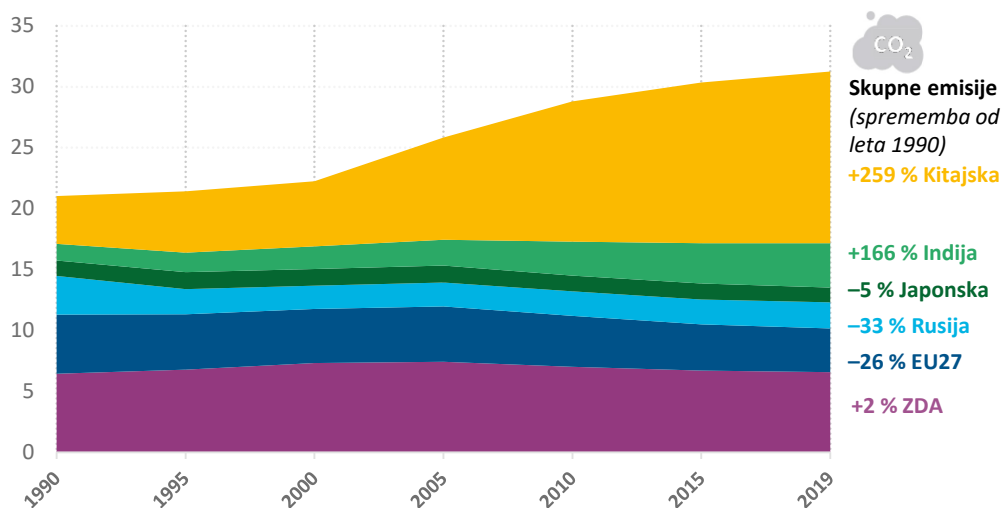
50 Na [sliki 9](#) je prikazano gibanje emisij toplogrednih plinov v največjih razvitih gospodarstvih na svetu, ki skupaj pomenijo več kot 60 % svetovnih emisij. Svetovne emisije so se med letoma 1990 in 2019 povečale za 57 %, medtem ko so se emisije EU27 v istem obdobju zmanjšale za 26 %. Tako se je delež EU v svetovnih emisijah v tem obdobju s 15,3 % zmanjšal na 7,9 %.

²³ COM(2018) 773, Čist planet za vse: Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtravno gospodarstvo, str. 3.
Uredba (EU) 2021/1119 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti (evropska podnebna pravila), uvodni izjavi 16-17.

²⁴ Evropski zeleni dogovor, str. 1, COM(2019) 640 final.

Slika 9 – Gibanje emisij toplogrednih plinov po svetu v obdobju 1990–2019

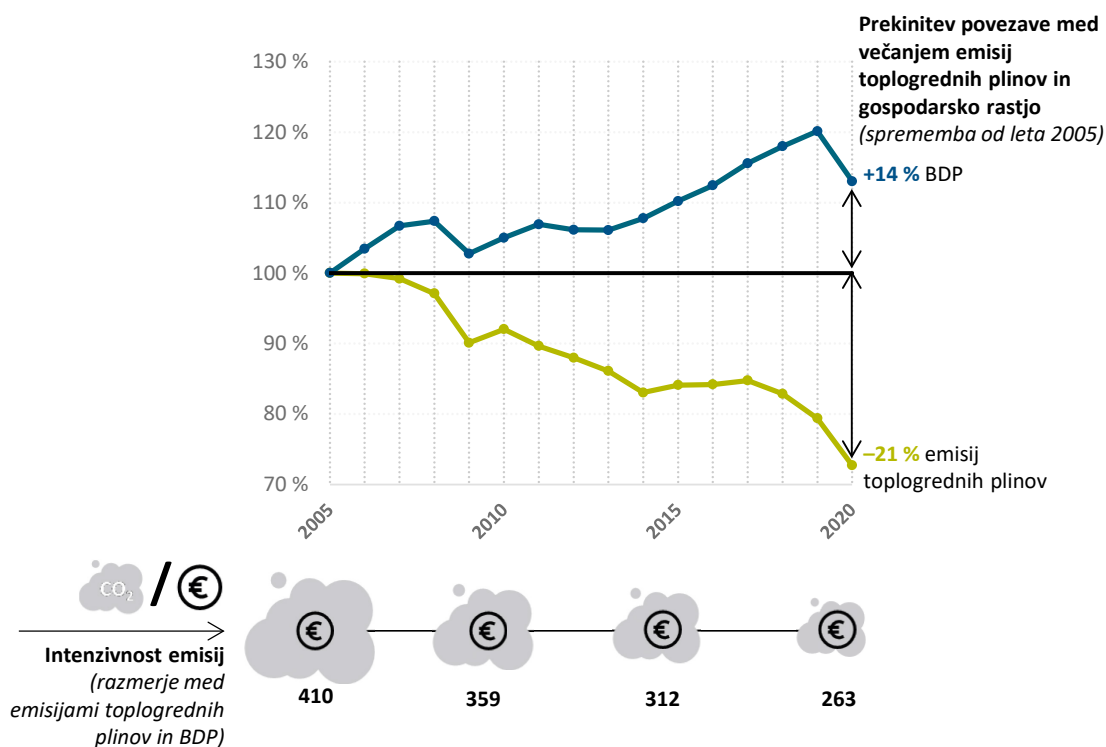
v milijardah ton ekvivalenta CO₂

Vir: za ZDA, EU, Japonsko in Rusijo: [Evropsko računsko sodišče na podlagi UNFCCC](#); za Indijo in Kitajsko: [PBL Netherlands Environmental Assessment Agency, poročilo iz leta 2021](#)

51 Eden od razlogov je tudi to, da je EU uspelo prekiniti povezavo med emisijami in gospodarsko rastjo, kot je prikazano na [sliki 10](#).

Slika 10 – Prekinitev povezave med emisijami toplogrednih plinov in gospodarsko rastjo

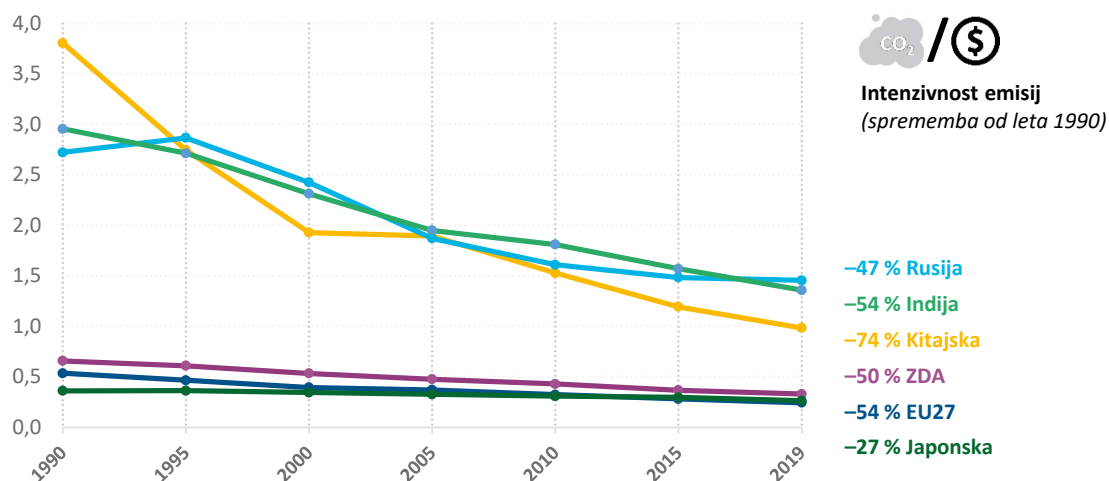

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Evropske agencije za okolje](#)

52 EU je v primerjavi z ostalimi večjimi gospodarstvi uspešnejša tudi, kar zadeva intenzivnosti emisij glede na BDP (tj. emisije toplogrednih plinov/BDP), zlasti v primerjavi z ZDA in Japonsko, ki sta imeli leta 1990 podobne ravni intenzivnosti emisij (glej [slika 11](#)).

Slika 11 – Gibanje intenzivnosti emisij glede na BDP po svetu

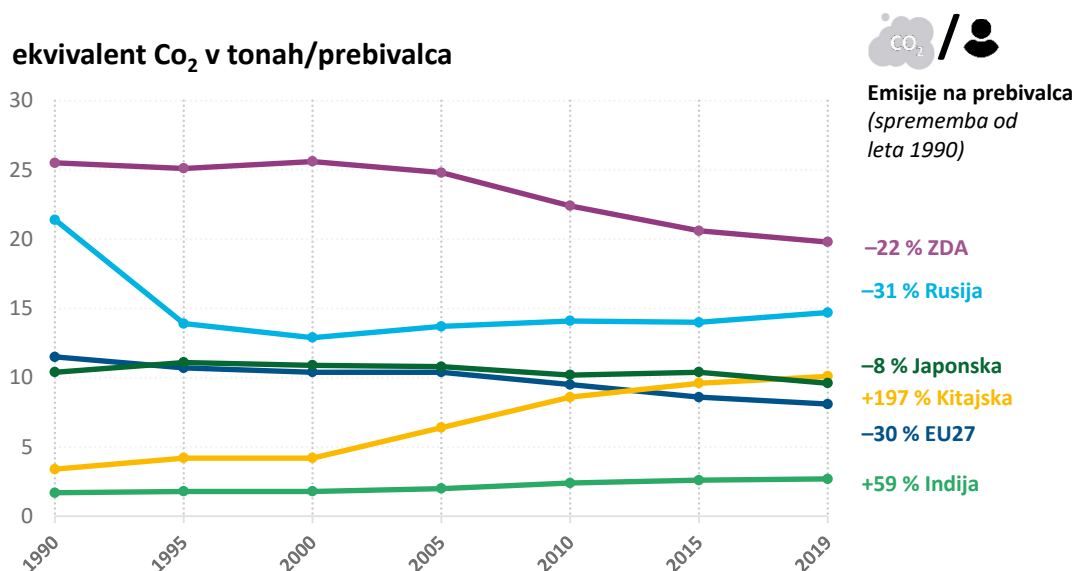
ekvivalent CO₂ v kilogramih/BDP

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi [UNFCCC](#)

53 EU je uspešnejša tudi, kar zadeva intenzivnosti emisij na prebivalca (tj. emisije toplogrednih plinov na prebivalca) (glej [sliko 12](#)), in sicer zlasti v primerjavi z Japonsko, ki je v izhodišču leta 1990 imela podobno raven intenzivnosti emisij.

Slika 12 – Gibanje intenzivnosti emisij na prebivalca po svetu

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi UNFCCC

Neto emisije od uvoženega blaga se v emisijah toplogrednih plinov ne upoštevajo

54 EU je med letoma 1990 in 2019 svoje gospodarstvo razogljčila hitreje kot druga velika gospodarstva. Vendar poročanje na svetovni ravni trenutno temelji na pristopu upoštevanja kraja proizvodnje, in sicer se emisije obračunavajo tam, kjer so proizvodi proizvedeni in kjer emisije nastanejo²⁵. Pri tem pristopu se ne upošteva „selitev virov CO₂“, ki pomeni situacijo, pri kateri podjetja prenesejo svojo proizvodnjo v druge države, na primer take z manj strogimi omejitvami glede emisij²⁶.

55 Če bi EU uporabila pristop upoštevanja kraja porabe blaga, pri katerem emisije vključujejo „selitev virov CO₂“ in se izračunajo na podlagi tega, kje se proizvodi porabijo, in ne kraja proizvodnje, bi bile emisije EU po ocenah za približno 8 % oziroma

²⁵ Na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC).

²⁶ Evropska komisija – selitev virov CO₂.

300 milijonov ton CO₂ višje od ravni, o katerih se trenutno poroča²⁷. Razlog je to, da je EU neto uvoznica blaga iz ostalega sveta.

56 Doslej še ni metodologije, ki bi se na mednarodni ravni uporabljala za merjenje in poročanje o „selitvi virov CO₂“. Organ ene od petih držav članic, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, in sicer na Švedskem, je predlagal državni zakon, v skladu s katerim bi nacionalne emisije toplogrednih plinov vključevale tudi emisije, nastale v tretjih državah, v katerih se proizvaja na Švedsko uvoženo blago (glej [okvir 3](#)).

Okvir 3

Švedska je predlagala zakon, v skladu s katerim bi se pri poročanju o nacionalnem cilju glede emisij toplogrednih plinov upoštevala selitev virov CO₂

Švedska vlada je aprila 2022 [predlagala](#), naj se emisije, ki nastanejo v tujini pri proizvodnji blaga, uvoženega na Švedsko, upoštevajo pri nacionalnem cilju glede emisij toplogrednih plinov. Po podatkih švedske agencije za varstvo okolja približno 60 % vseh švedskih emisij toplogrednih plinov izvira iz tujine.

Če bo parlament predlog sprejel, bo Švedska prva država na svetu, ki bo prevzela odgovornost za ogljični odtis uvoženega blaga.

57 Komisija je leta 2021 v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“ predlagala, naj se uvede [mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah](#)²⁸, in sicer za več sektorjev (npr. železo in jeklo ter cement). Na podlagi tega mehanizma bo pri uvoženem blagu določena enaka cena za vsebnost ogljika kot pri blagu, proizvedenem v EU, kar bo pomenilo, da bodo uvozniki blaga, proizvedenega izven EU, morali kupiti certifikate mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah. S tem mehanizmom bo EU začela zbirati podatke o „selitvi virov CO₂“, kar bi lahko prispevalo k merjenju emisij na podlagi upoštevanja kraja porabe blaga.

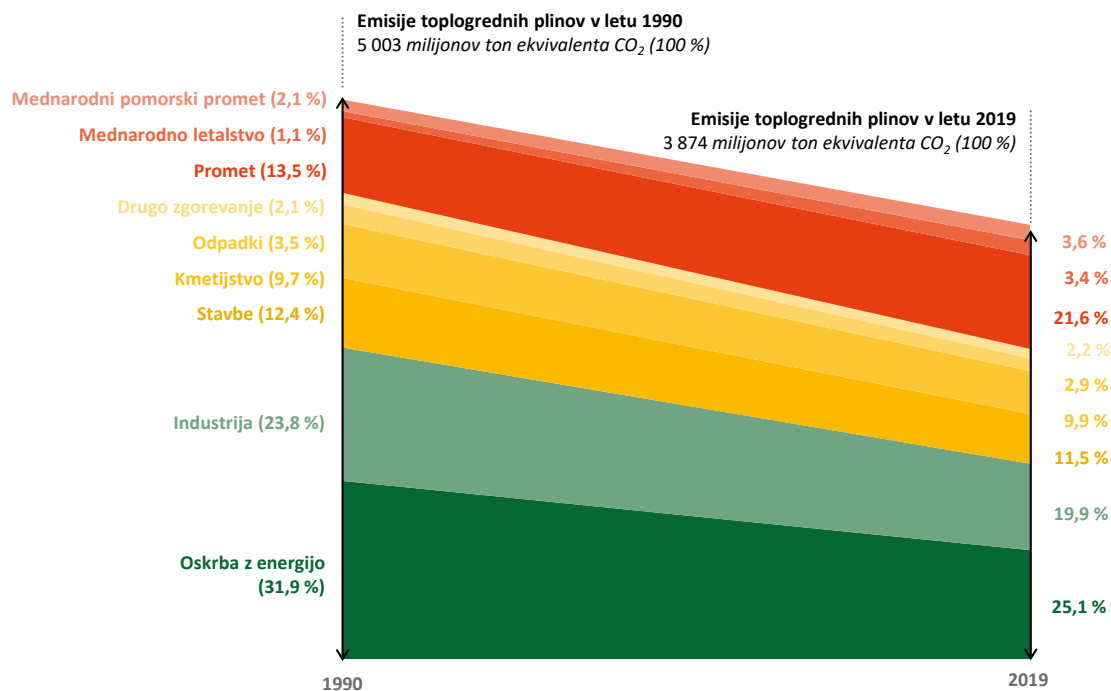
²⁷ Ocena Skupnega raziskovalnega središča in Eurostata [na strani 342 dokumenta z naslovom Sustainable development in the European Union](#), maj 2022.

²⁸ Predlog uredbe o vzpostavitvi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah. [COM\(2021\) 564](#).

Emisije iz naslova letalstva in pomorskega prometa v emisijah toplogrednih plinov niso upoštevane

58 Na svetovni ravni se trenutno prav tako ne poroča o emisijah, ki nastanejo pri mednarodnem letalstvu in ladijskem prometu, dogovor o mednarodni rešitvi pod okriljem Mednarodne organizacije civilnega letalstva pa je v pripravi²⁹. V EU je bilo v teh dveh sektorjih leta 2019 ustvarjenih 3,4 % oziroma 3,6 % skupnih emisij toplogrednih plinov. To sta tudi sektorja, v katerih so emisije toplogrednih plinov v obdobju 1990–2019 najbolj narasle (glej [slika 13](#)). Emisije toplogrednih plinov iz mednarodnega letalstva so se na primer povečale za 146 %, skupne emisije toplogrednih plinov v EU pa so se zmanjšale za 26 % (glej [slika 15](#)).

Slika 13 – Razčlenitev emisij toplogrednih plinov EU po sektorjih v obdobju 1990–2019

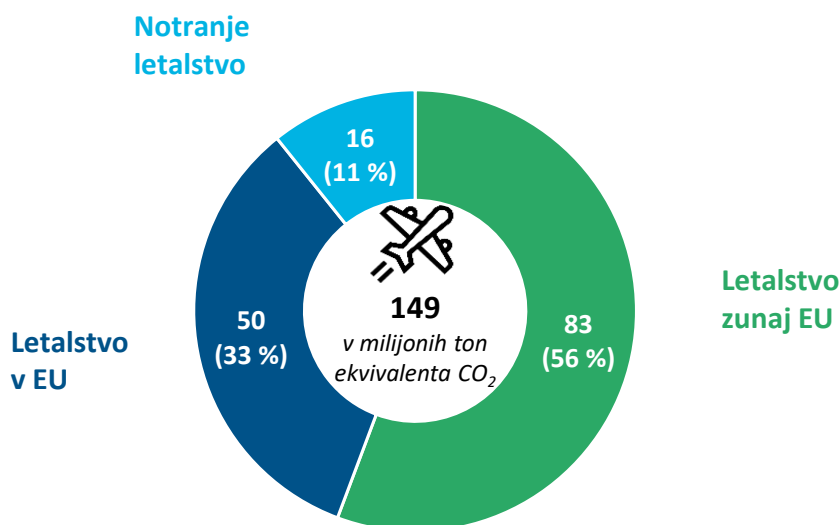

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi evidence emisij toplogrednih plinov za leto 2022, ki jo je objavila [Evropska agencija za okolje](#)

59 Emisije toplogrednih plinov iz domačega letalstva (leti znotraj države članice) so bili sicer vključeni v cilj EU glede emisij toplogrednih plinov za leto 2020, niso pa bile vključene emisije iz mednarodnega letalstva (leti znotraj in zunaj EU). Te predstavljajo skoraj 90 % emisij toplogrednih plinov iz letalskega sektorja (glej [slika 14](#)).

²⁹ Evropska komisija – *Reducing emissions from aviation*.

Slika 14 – Razčlenitev emisij toplogrednih plinov EU v letalskem sektorju

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Evropske agencije za okolje

60 EU je leta 2021 naredila prvi korak pri obračunavanju emisij iz naslova mednarodnega letalstva in pomorskega prometa, in sicer tako, da je v cilj EU za leto 2030 (–55 %) vključila emisije toplogrednih plinov iz letalstva in ladijskega prometa znotraj EU. Emisije obeh sektorjev zunaj EU v ta cilj še vedno niso zajete. V letalskem sektorju pomenijo emisije zunaj EU 56 % vseh emisij (glej [slika 14](#)).

Komisija ima dober pregled nad tem, koliko k ciljem prispevajo posamezni sektorji, vendar nima ključnih informacij o stroškovni učinkovitosti pri doseganju ciljev

61 Da bi EU lahko iz procesa doseganja podnebnih in energetskega ciljev za leto 2020 pridobila spoznanja, bi morala Komisija – na podlagi informacij, ki jih države članice sporočajo v skladu z veljavno zakonodajo³⁰ – ugotoviti, kateri sektorji in politike so se izkazali za uspešne pri doseganju teh ciljev. Zlasti bi bilo treba opredeliti, katere politike pripomorejo k temu, da EU svoje cilje dosega stroškovno učinkovito³¹. Na podlagi te

³⁰ Evropska podnebna pravila (Uredba (EU) 2021/1119), uvodna izjava 36 in člen 6.

Uredba o upravljanju (Uredba (EU) 2018/1999), členi 18–21 in 29–32.

Uredba (EU) št. 525/2013 o mehanizmu za spremljanje emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih ter za sporočanje drugih informacij v zvezi s podnebnimi spremembami.

³¹ Evropska podnebna pravila (Uredba (EU) 2021/1119), uvodna izjava 4.

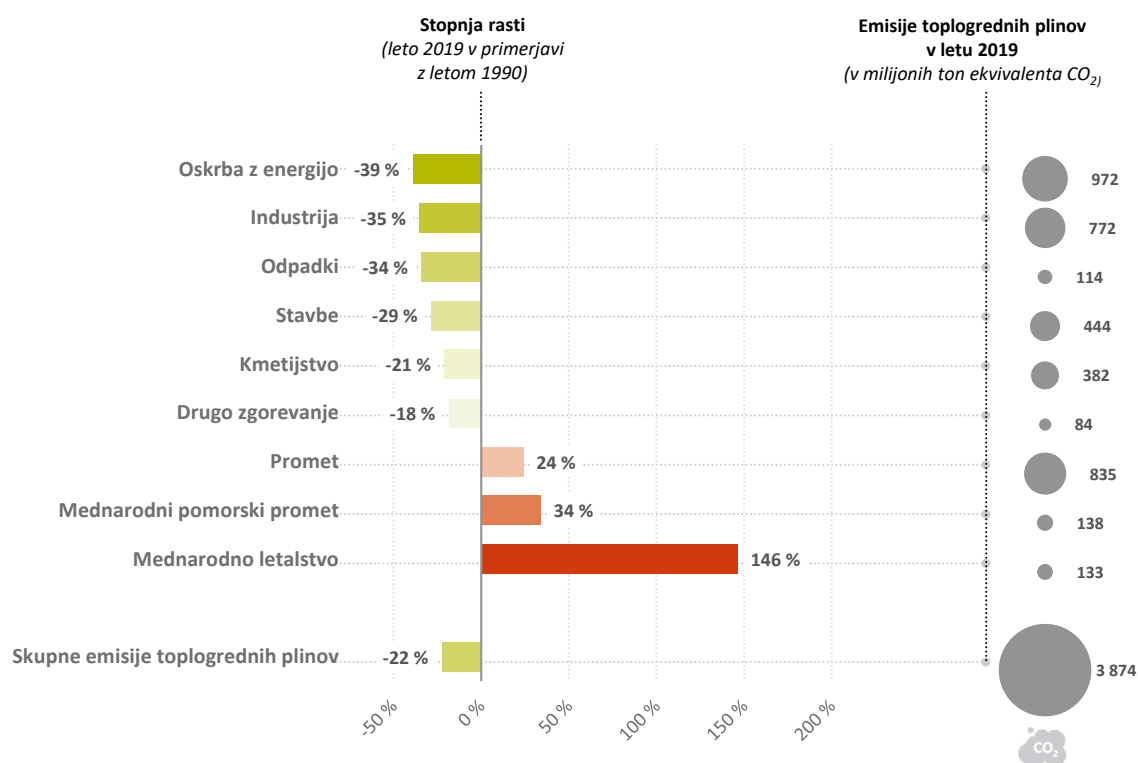
Sporočilo Komisije o svežnju „Pripravljeni na 55“: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto

ocene bi morala Komisija sprejeti pobude za lažje doseganje ambicioznejših ciljev za leto 2030.

Komisija je opredelila sektorje, ki pripomorejo k doseganju ciljev

62 Komisija ima dober pregled nad tem, kako različni sektorji prispevajo k trem krovnim ciljem, in sicer prek sistema poročanja, ki ga upravljata Eurostat in Evropska agencija za okolje (EEA) na podlagi podatkov držav članic. Na [sliki 15](#) je prikazano gibanje emisij toplogrednih plinov v EU po sektorjih med letoma 1990 in 2019, tj. leto pred izbruhom pandemije COVID-19.

Slika 15 – Gibanje emisij toplogrednih plinov v EU po sektorjih (v obdobju 1990–2019)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Evropske agencije za okolje](#)

63 K splošnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v EU so največ pripomogli sektorji, vključeni v sistem trgovanja z emisijami (EU ETS), tj. sektor oskrbe z energijo in industrija. EU ETS ne zajema vseh emisij toplogrednih plinov iz sektorja industrije, saj

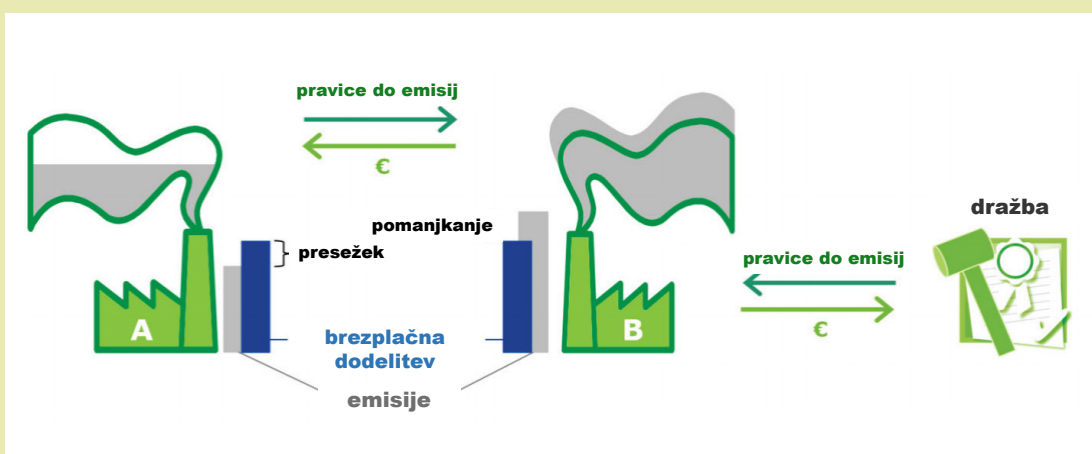
2030 na poti do podnebne nevtralnosti (COM(2021) 550 final), str. 2.

Impact assessment accompanying the Package of Implementation measures for the EU's objectives on climate change and renewable energy for 2020, (SEC(2008) 85 C6-0041/080, str. 3.

velja predvsem za težko industrijo (npr. železo in jeklo, cement, kemikalije). V **okviru 4** je pojasnjeno, kako sistem EU ETS za trgovanje z emisijami deluje in kako pripomore k zmanjšanju emisij.

Okvir 4 – Sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS)

Sistem EU ETS deluje kot program omejitve in trgovanja, v okviru katerega morajo sodelujoči upravljavci (okoli 10 000 elektrarn in proizvodnih obratov) za vsako izpuščeno tono toplogrednega plina predati eno pravico do emisije. Upravljavci lahko pravice prejmejo brezplačno ali jih pridobijo na dražbah. Vsako leto se skupno število razpoložljivih pravic zmanjša in tako se določi zgornja meja.

Vir: Evropsko računsko sodišče, prirejeno po dokumentu Komisije *EU ETS Handbook*, 2015

Sodišče je v svojem **Posebnem poročilu št. 18/2020** ugotovilo, da se pri sistemu EU ETS spoštuje načelo „onesnaževalec plača“, saj morajo upravljavci plačati za svoje pravice na dražbah, na ta način pa se jih spodbuja k zmanjševanju emisij.

64 Ostali sektorji, ki niso zajeti v EU ETS, so k skupnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov pripomogli manj ali pa so svoje emisije celo povečali. Od leta 1990 do leta 2019 so se emisije toplogrednih plinov znatno povečale zlasti v prometu (za 24 %), mednarodnem pomorskem prometu (za 34 %) in mednarodnem letalstvu (za 146 %). Ti trije sektorji, ki so leta 1990 pomenili 16,6 % emisij toplogrednih plinov v EU, so leta 2019 proizvedli 28,5 % teh emisij (glej **sliko 13**).

65 Ker je sistem EU ETS uspešen, je Komisija v **svežnju „Pripravljeni na 55“** predlagala, da se ta okrepi. V skladu z njenim predlogom bo sistem EU ETS razširjen, in sicer tako, da bo vključeval pomorski promet, za cestni promet in stavbe pa bo vzpostavljen vzporedni sistem trgovanja z emisijami.

Komisija in države članice nimajo veliko informacij o stroških in učinkih ukrepov pri doseganju ciljev

66 Če želi EU zagotoviti, da s svojimi politikami dosega svoje cilje na stroškovno učinkovit način, potrebuje pregled nad stroški in učinki (v smislu zmanjšanja emisij toplogrednih plinov) politik, ki se izvajajo. V podrazdelkih v nadaljevanju so navedene razpoložljive informacije o financiranju EU ter državnem in zasebnem financiranju za doseganje ciljev za leti 2020 in 2030.

Cilji za leto 2020

67 Kar zadeva **financiranje EU**, je Sodišče v enem izmed svojih posebnih poročil³² že poročalo, da je Komisija precenila znesek sredstev iz proračuna EU, ki so bila porabljeni za podnebne ukrepe. Po oceni Komisije naj bi ta znesek znašal 20 %, vendar je Sodišče pri svoji reviziji ugotovilo, da dejansko znaša okoli 13 %. Poleg tega je Sodišče v svojih preteklih posebnih poročilih ugotovilo, da Komisija na splošno nima informacij o tem, koliko posamezni programi porabe EU pripomorejo k doseganju podnebnih in energetskih ciljev EU³³.

68 Kar zadeva **državno financiranje**, je Sodišče ugotovilo, da ima Komisija le malo informacij o politikah držav članic, namenjenih doseganju njihovih podnebnih ciljev. Te informacije pridobi prek poročil v [podatkovni zbirki EEA o politikah in ukrepih za zmanjšanje toplogrednih plinov v Evropi](#). Od leta 2015 morajo namreč države članice vsaki dve leti poročati o svojih nacionalnih politikah in ukrepih za zmanjšanje toplogrednih plinov na podlagi podrobne predloge, ki jo je določila Komisija³⁴ (glej [Prilogo V](#)). Poročila morajo vsebovati ključne podatke o načrtovanih in realiziranih stroških ter zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, ko so ti podatki na voljo.

³² Posebno poročilo Sodišča 09/2022.

³³ Posebno poročilo Sodišča 21/2012, priporočilo 2.
 Posebno poročilo Sodišča 06/2014, odstavek 54 in priporočilo 1.
 Posebno poročilo Sodišča 05/2018, odstavek 91 in priporočilo 4.
 Posebno poročilo Sodišča 08/2019, odstavek 89 in priporočilo 6.
 Posebno poročilo Sodišča 18/2019, odstavki 59–65 in priporočilo 2.
 Posebno poročilo Sodišča 11/2020, priporočilo 1b, odstavek 93 in priporočilo 3.
 Posebno poročilo Sodišča 16/2021, priporočilo 1, odstavek 95 in priporočilo 3.
 Posebno poročilo Sodišča 02/2022, odstavki 107–120 in 137–139.

³⁴ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 749/2014 o informacijah, ki jih sporočajo države članice, člen 22 in Priloga XI.

69 Sodišče je to zbirko podatkov analiziralo oktobra 2022 in ugotovilo naslednje:

- o države članice so poročale o 2 053 politikah in ukrepih, od katerih jih je bilo izvedenih 1 391 (68 %),
- o podatki o stroških so bili na voljo le za šest politik in ukrepov. Podatki o učinkih glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov so bili na voljo le za 474 politik in ukrepov (tj. 34 % od 1 391 politik in ukrepov, ki so bili izvedeni).

70 V skladu s [poročilom agencije EEA za leto 2021](#) je bilo sporočenih malo kvantitativnih informacij, in sicer zato, ker države članice ne uporabljajo skupnih pristopov in metodologij za vrednotenje, imajo težave pri tem, kako ločiti učinke posameznih politik od drugih, hkrati pa jih sporočanje dejanskih učinkov preteklih ukrepov le redko zanima. Predstavniki petih držav članic, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, so pojasnili, da jim ni uspelo zagotoviti vseh zahtevanih podatkov, saj so bili preveč podrobni. Včasih so se tudi prekrivali z drugimi zahtevami, kot sta poročanje v skladu s posameznimi direktivami ter statistično poročanje Eurostatu in UNFCCC. V skladu z omenjenim poročilom je bil razlog za malo informacij tudi to, da [smernice agencije EEA za poročanje o politikah in ukrepih glede toplogrednih plinov](#) niso zajemale metod za ocenjevanje stroškov in učinkov politik in ukrepov, o katerih se poroča.

71 Komisija v prizadevanju za rešitev tega problema od leta 2018 pripravlja smernice³⁵. Vendar je Sodišče obvestila, da se v praksi državam članicam zdi, da je poročanje informacij o stroških in učinku prostovoljno, in niso naklonjene temu, da bi postalo obvezno.

72 Na zahtevo Sodišča so organi štirih držav članic (Nemčija, Italija, Poljska in Švedska) od petih, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, predložili podatke o dejanskih stroških in učinkih politik, vzpostavljenih za doseganje ciljev za leto 2020, kar kaže na to, da je nekaj podatkov o stroških in učinkih na ravni držav članic vendarle na voljo. Vendar se podatki, ki jih je državam članicam uspelo predložiti, nanašajo le na tretjino zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki so ga dosegle do leta 2020. Irska o stroških in učinkih svojih politik, sprejetih za doseganje ciljev za leto 2020, ni imela podatkov.

³⁵ [Overview of policy evaluation guidelines](#).

73 Kar zadeva **zasebno financiranje**, niti Komisija niti organi v petih državah članicah, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, niso mogli predložiti podatkov o znesku zasebnih sredstev, porabljenih za doseganje ciljev za leto 2020, ali oceniti, koliko zmanjšanja emisij toplogrednih plinov je bilo doseženega z zasebnimi ukrepi.

Cilji za leto 2030

74 Potreba po boljšem ocenjevanju in spremljanju stroškov in učinkov politik za doseganje ambicioznejših ciljev za leto 2030 je bila upoštevana v nacionalnih energetske in podnebne načrtih, ki so jih države članice morale predložiti v obdobju 2019/2020 (glej odstavek **09**). Pri opisu politik, ki so jih zaradi doseganja ciljev nameravale uvesti v obdobju 2021–2030, so morale navesti veliko podrobnejše informacije o pričakovanih stroških in učinkih politik kot v prejšnjem obdobju, in sicer³⁶:

- **pričakovane nacionalne cilje,**
- **naložbene potrebe,** ki jih je treba izpolniti, da bi se dosegli nacionalni cilji,
- **vir in znesek proračunskih sredstev,** potrebnih za izpolnitev naložbenih potreb, da bi se zagotovile smernice za udeležence na trgu in vzpodbudile zasebne naložbe,
- **osrednje politike in ukrepe** za izpolnitev naložbenih potreb, ki jih ni mogoče zadostiti z zasebnim sektorjem, skupaj z navedbo okvirne časovnice in pričakovanega prispevka teh naložb k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

75 V zvezi s **pričakovanimi nacionalnimi cilji**, kot so jih v svojih nacionalnih energetske in podnebne načrtih količinsko opredelile države članice, je Komisija zaključila, da bodo skupni cilji 27 držav članic zadostovali za to, da se dosežejo cilji EU glede emisij toplogrednih plinov in deleža energije iz obnovljivih virov. Komisija je prišla tudi do sklepa, da skupni nacionalni cilji 27 držav članic glede energetske učinkovitosti do leta 2030 ne bodo zadostni: skupaj znašajo namreč 29,7 % pri zmanjšanju porabe primarne energije, kar je 2,8 odstotne točke manj od cilja EU v višini 32,5 % za leto 2030³⁷.

³⁶ Člena 9 in 17 Uredbe (EU) 2018/1999 o **upravljanju energetske unije in podnebne ukrepe**. Sporočilo Komisije z naslovom **Združeni pri uresničevanju energetske unije in podnebne ukrepe – Postavitev temeljev za uspešen prehod na čisto energijo**, COM(2019) 285 final, str. 7–12).

³⁷ Sporočilo Komisije o ceni nacionalnih energetske in podnebne načrtov na ravni EU, COM(2020) 564.

76 Kar zadeva **naložbene potrebe**, je Sodišče v svojem poročilu o trajnostnem financiranju³⁸ že poudarilo, da so informacije o naložbenih potrebah nepopolne, nedosledne in zelo različne. Sodišče je za pet nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, ki jih je pregledalo, ugotovilo, da so vsebovali le splošno oceno tega, koliko naložb bo potrebnih, da se dosežejo cilji za leto 2030, v najboljšem primeru pa tudi razčlenitev potrebnih naložb za posamezen sektor gospodarstva. V načrtih tudi ni bilo podrobno pojasnjeno, kako so bile te ocene izračunane, zato ni mogoče oceniti, koliko so zanesljive.

77 V petih pregledanih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih nista bila navedena **vir ali znesek proračunskih sredstev**, potrebnih za izpolnitev naložbenih potreb. Zato ni jasno, v kolikšnem obsegu bi bilo mogoče zadovoljiti te potrebe z obstoječimi politikami ali koliko zasebnih naložb bi bilo treba pridobiti.

78 Sodišče je v zvezi z **osrednjimi politikami in ukrepi**, sprejetimi za doseganje ciljev za leto 2030, ugotovilo, da vseh pet nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, ki jih je pregledalo, ni bilo enako podrobnih. V večini primerov ni bila določena časovnica in pričakovana zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.

79 Komisija je 15. decembra 2022 izdala smernice za države članice v zvezi s posodobitvijo njihovih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov³⁹, s katerimi naj bi bile navedene pomanjkljivosti odpravljene. V teh smernicah se države članice poziva, naj zagotovijo strukturirane informacije o pričakovanih naložbah in tem, kako se bodo te financirale, in sicer tako iz javnih kot iz zasebnih virov. Vendar smernice za države članice niso obvezne, to pa pomeni tveganje, da bodo države članice v svojih načrtih še naprej navajale le malo informacij.

80 Države članice so morale do 15. marca 2023 prvič poročati o izvajanju nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, in sicer na podlagi izvedbene uredbe Komisije⁴⁰, objavljene 25. novembra 2022. Komisija objavi stanje glede poročanja držav članic na svojem [spletišču](#). V skladu z navedeno uredbo morajo države članice poročati o

³⁸ Posebno poročilo Sodišča 22/2021 – Trajnostno financiranje: za preusmeritev financiranja k trajnostnim naložbam so potrebni bolj usklajeni ukrepi EU, odstavek 73.

³⁹ Obvestilo Komisije C(2022) 9264 o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030.

⁴⁰ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/2299 glede strukture, oblike, tehničnih podrobnosti in postopka za celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku, člen 7 in Priloga IX.

dejanskih stroškov in učinkih vzpostavljenih politik. Vendar je to poročanje deloma še vedno prostovoljno. Zato lahko države članice navedejo malo informacij, kot to storijo za podatkovno zbirko agencije EEA (glej odstavek 69).

Trenutno se ne zdi verjetno, da bodo ukrepi zadostovali za dosego ambicioznejših ciljev EU za leto 2030

81 Komisija je ugotovila, da nacionalni energetske in podnebni načrti niso dovolj ambiciozni, da bi se na njihovi podlagi dosegel cilj glede energetske učinkovitosti za leto 2030 (odstavek 75), hkrati pa v njih ni dovolj podrobnosti, da bi bilo mogoče oceniti, ali so dobra podlaga za doseganje ciljev za leto 2030 (glej *Prilogo IV*). Sodišče je nadalje ugotovilo, da so v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih le nejasne informacije o naložbenih potrebah in virih financiranja, s katerimi naj bi se izpolnile (glej odstavka 74 in 75). V svojem *posebnem poročilu 22/2021* o trajnostnem financiranju je zaključilo, da je za preusmeritev zasebnega in javnega financiranja k trajnostnim naložbam potrebno večje ukrepanje EU.

82 Komisija je v *svežnju „Pripravljeni na 55“* in *predlogu načrta REPowerEU*, pripravljenem leta 2022, predlagala, da bi se cilji za leto 2030 še povečali (glej odstavka 06 in 07). Sodišče je v svojem *mnenju 04/2022* o predlogu REPowerEU ponovno ugotovilo, da obstaja možnost, da bo finančnih sredstev premalo. Navedlo je, da ni jasno, ali bodo razpoložljiva sredstva sorazmerna z ambicioznimi cilji iz predloga REPowerEU in zadevnimi naložbenimi potrebami.

83 Sodišče je ugotovilo tudi, da je bilo v *oceni učinka, na kateri temelji sveženj „Pripravljeni na 55“*, več optimističnih predpostavk v zvezi z državami članicami, kot je na primer ta, da bodo pričakovani učinki obstoječih politik doseženi v celoti. Poudarjeno je bilo tudi, da je nujen nadaljnji tehnološki napredek na področju energetike in prometa, vključno s hitro elektrifikacijo, zajemanjem in shranjevanjem ogljika. Na podlagi dokazov iz preteklih poročil Sodišča je mogoče sklepati, da se take predpostavke pogosto ne uresničijo povsem tako, kot je bilo načrtovano⁴¹.

⁴¹ Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča 06/2014, odstavek 53.

Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča 24/2018, odstavka 108 in 112.

Posebno poročilo Sodišča 08/2019, odstavek 80.

Posebno poročilo Sodišča 18/2019, odstavek 75.

Posebno poročilo Sodišča 11/2020, odstavek 93.

Posebno poročilo Sodišča 05/2021, odstavki 71–74.

84 V analizah scenarijev, na katerih temelji ocena učinka, prav tako niso bila v zadostni meri upoštevana že znana vprašanja, kot je energetska odvisnost od Rusije⁴² ali predvideno zmanjšanje razpoložljivosti kritičnih surovin⁴³, ki so bistvene za tehnološki razvoj na področju obnovljivih virov energije, baterij in elektrifikacije, ki je bil predviden v scenarijih.

85 Nenazadnje kažejo tudi najnovejši podatki o emisijah toplogrednih plinov, deležu energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti za leto 2021 (glej odstavke **23–26**) na to, da bo pandemiji COVID-19 sledilo obdobje okrevanja, kar bo pomenilo dodaten izziv pri doseganju novih ciljev za leto 2030.

Posebno poročilo Sodišča 16/2021, odstavek 95.

Posebno poročilo Sodišča 02/2022, odstavki 137–139.

⁴² Sporočilo Komisije o evropski strategiji za energetske varnost, COM(2014) 330.

⁴³ Analiza Informacijskega sistema o surovinah, ki jo je pripravilo Skupno raziskovalno središče.

Zaključki in priporočila

86 Sodišče je ugotovilo, da **je EU dosegla tri krovne podnebne in energetske cilje** (zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti) za leto 2020. Vendar je bilo to doseženo delno tudi zaradi zunanjih dejavnikov, kot so pandemija COVID-19 in nepričakovana nihanja BDP. Komisija ima **le delni pregled nad tem, kateri ukrepi so se pri doseganju ciljev izkazali kot uspešni**. Cilji za leto 2030 so ambicioznejši od tistih za leto 2020 in Sodišče meni, da se **trenutno ne zdi zelo verjetno, da bodo uresničeni**.

87 Komisija je spremljala napredek EU pri doseganju **krovnih ciljev**. Kljub temu pa ni ocenila, koliko je bil ta napredek dosežen s politikami in ne zaradi zunanjih dejavnikov, kot sta finančna kriza leta 2009 in pandemija COVID-19 leta 2020. Sodišče je ugotovilo, da bi bili cilji glede emisij toplogrednih plinov in deleža energije iz obnovljivih virov najverjetneje doseženi tudi brez upada gospodarske aktivnosti zaradi COVID-19, da pa je pandemija imela pomembno vlogo pri doseganju cilja glede energetske učinkovitosti (odstavki [19–26](#)).

88 EU je svoje cilje za leto 2020 razdelila na **nacionalne cilje**. Večina držav članic je sicer prispevala svoje pričakovane deleže, nekatere pa ne:

- o sedem držav članic ni doseglo svojih okvirnih ciljev glede energetske učinkovitosti (odstavek [26](#)),
- o tri države članice niso dosegle svojih zavezujočih ciljev glede emisij toplogrednih plinov le s svojimi podnebnimi ukrepi, zato so morale dodelitve emisij kupiti od drugih držav članic, ki so svoje cilje presegle, ali uporabiti mednarodne dobropise (odstavki [41–44](#)),
- o šest držav članic ni doseglo svojih zavezujočih ciljev glede deleža energije iz obnovljivih virov le s svojimi podnebnimi ukrepi, temveč z nakupom deležev od drugih držav članic, ki so svoje cilje presegle, razen Francije, ki do aprila 2023 ni kupila manjkajočih deležev do svojega cilja (odstavki [45–47](#)).

89 Komisija objavlja informacije o količinah emisij toplogrednih plinov ali deležev energije iz obnovljivih virov, ki se prenesejo med državami članicami, ne pa tudi o njihovi ceni. Ker ni transparentnosti glede tega, kako države članice z uporabo prilagodljivosti dosegajo svoje zavezujoče nacionalne cilje, državljani in deležniki težko ugotovijo, ali EU svoje krovne cilje dosega stroškovno učinkovito (odstavki [40–47](#)).

90 Drug pomemben dejavnik, ki je poleg ukrepov držav članic vplival na doseganje nacionalnih ciljev, je bilo to, da BDP več držav članic ni rasel, kot je bilo pričakovano, predvsem zaradi finančne krize leta 2009. Nekatere države članice so svoje cilje dosegle le nekaj let po tem, ko so bili določeni. Za oceno dejavnikov, ki vplivajo na napredek pri doseganju podnebnih in energetskega ciljev, bi lahko bili koristni kazalniki intenzivnosti, zlasti kadar BDP ne raste v skladu z napovedmi. Vendar je Sodišče ugotovilo, da Komisija pri ocenjevanju uspešnosti držav članic ni uporabila obstoječih poročil o kazalnikih intenzivnosti, da bi analizirala, kaj najbolj vpliva na napredek, in priporočila izboljšave na področju podnebnih in energetskega ukrepov (odstavki [27–35](#)).

Priporočilo 1 – Zagotoviti več transparentnosti glede uspešnosti EU in njenih držav članic na področju podnebnih in energetskega ukrepov

Da bi zagotovila večjo transparentnost glede uspešnosti EU in njenih držav članic na področju podnebnih in energetskega ukrepov, naj Komisija:

- (a) uporabi razpoložljiva poročila o emisijah toplogrednih plinov na enoto BDP in na prebivalca, da bi ocenila, kaj najbolj vpliva na napredek držav članic, in po potrebi z državami članicami sodeluje zaradi izboljšanja uspešnosti njihovih podnebnih in energetskega ukrepov,

Ciljni rok za izvedbo: december 2024.

- (b) oceni napredek EU in držav članic pri doseganju ciljev ter o njem poroča, in sicer tako, da loči učinek vzpostavljenih politik od vpliva zunanjih dejavnikov,

Ciljni rok za izvedbo: marec 2026.

- (c) izvede ukrepe, s katerimi bo zagotovila večjo transparentnost glede cen emisij toplogrednih plinov in posameznih prenosov deležev energije iz obnovljivih virov.

Ciljni rok za izvedbo: december 2024.

91 EU se je zavezala, da bo pri prehodu na podnebno nevtralnost **vodilna v svetu**. Sodišče je ugotovilo, da je bila EU, kar zadeva zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, uspešnejša od drugimi razvitimi državami. Vendar pa pri obračunavanju emisij ne zajema tistih, ki nastanejo zaradi trgovine. Če bi jih, bi se emisije toplogrednih plinov v EU povečale za približno 8 %. Komisija v svoj cilj glede toplogrednih plinov prav tako ne vključuje vseh emisij iz mednarodnega letalstva in pomorskega prometa (tj. 3,4 % oz.

3,6 %), saj so vanj trenutno zajete le emisije iz letalstva in pomorskega prometa znotraj EU (odstavki 49–60).

Priporočilo 2 – Upoštevati vse emisije toplogrednih plinov, ki jih povzroča EU

Da bi upoštevala vse emisij toplogrednih plinov, ki jih povzroča EU, naj Komisija:

- (a) oceni možnost, da bi svoja poročila o napredku EU pri doseganju cilja glede zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 dopolnila s poročili o emisijah, povezanih z blagom, ki se uvozi v EU, in sicer na podlagi podatkov, ki jih bo zbrala v okviru mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah,
- (b) oceni, ali je izvedljivo, da bi bil v cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 vključen delež EU pri emisijah iz mednarodnega letalstva in pomorskega prometa.

Ciljni rok za izvedbo: december 2026.

92 Komisija ima le delni pregled nad tem, kateri ukrepi so se pri doseganju ciljev za leto 2020 in 2030 izkazali kot uspešni. Ugotovila je, kateri sektorji so uspešni, in sicer so to sektorji, zajeti v sistem trgovanja z emisijami, in posledično v svežnju „Pripravljeni na 55“ predlagala okrepitev sistema za trgovanje z emisijami (odstavki 61–65).

93 Od leta 2015 so države članice Komisiji predložile vedno več informacij o politikah, ki so jih vzpostavile za doseganje ciljev, najprej v podatkovni zbirki Evropske agencije za okolje (cilji za leto 2020), nato pa še v svojih nacionalnih energetske in podnebnih načrtih držav članic (cilji za leto 2030). Kljub temu Komisija še vedno nima informacij o stroških in učinkih teh ukrepov (odstavki 66–80).

94 Kar zadeva **cilje za leto 2030**, je zlasti zaskrbljujoče, da ocenam potreb po financiranju za celotno EU iz leta 2016 niso sledile podobne ocene na nacionalni ravni, ki bi bile, skupaj z analizo virov financiranja za izpolnitev teh potreb, zapisane v nacionalnih energetske in podnebnih načrtih. Zato ni informacij, ali bo zagotovljenih dovolj finančnih sredstev, da bi se dosegli cilji za leto 2030, zlasti iz zasebnega sektorja. Komisija je poročala tudi, da države članice nimajo dovolj skupnih ambicij, da bi do leta 2030 dosegle zastavljen cilj glede energetske učinkovitosti, za katerega se je izkazalo, da ga je bilo najtežje doseči že do leta 2020 (glej odstavke 66–80).

95 Komisija je v svežnju „Pripravljeni na 55“ leta 2021 in predlogu REPowerEU leta 2022 predlagala nadaljnje zvišanje ciljev za leto 2030. To bo povzročilo dodaten pritisk zaradi večjega obsega potrebnega financiranja in oblikovanja skupnih ambicij držav članic. Slednje se lahko izkaže za posebej zahtevno (glej odstavke **81–85**), saj:

- je bilo v oceni učinka, na katerem temelji sveženj „Pripravljeni na 55“, več predpostavk glede napredka držav članic (npr. izvedba obstoječih politik v celoti). Na podlagi dokazov iz preteklih poročil Sodišča je mogoče sklepati, da se take predpostavke pogosto ne uresničijo povsem tako, kot je bilo načrtovano,
- v analizah pred letom 2021, na katerih temelji ocena učinka, niso bila v zadostni meri upoštevana že znana vprašanja, kot je energetska odvisnost od Rusije ali predvideno zmanjšanje razpoložljivosti kritičnih surovin, ki so bistvene za tehnološki razvoj na področju obnovljivih virov energije,
- najnovejši podatki o emisijah toplogrednih plinov, deležu energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti za leto 2021 kažejo na to, da bo pandemiji COVID-19 sledilo obdobje okrevanja.

Priporočilo 3 – Podpreti zavezanost držav članic k izpolnitvi ciljev za leto 2030

Da bi podprla zavezanosti držav članic k izpolnitvi ciljev za leto 2030, naj Komisija:

- (a) sodeluje z državami članicami s ciljem, da se v posodobljene nacionalne energetske in podnebne načrte vključijo dosledne informacije o pričakovanih stroških in učinkih politik za doseganje ciljev ter naložbenih potrebah in virih financiranja zanje,

Ciljni rok za izvedbo: december 2024.

- (b) oceni, ali bi bilo izvedljivo razširiti sedanji sistem prenosov emisij toplogrednih plinov in deležev energije iz obnovljivih virov med državami članicami, vključno z možnostjo večje uskladitve cene prenosov s tržnimi cenami.

Ciljni rok za izvedbo: december 2025.

To poročilo je sprejel senat I, ki ga vodi Joëlle Elvinger, članica Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgu na zasedanju 10. maja 2023.

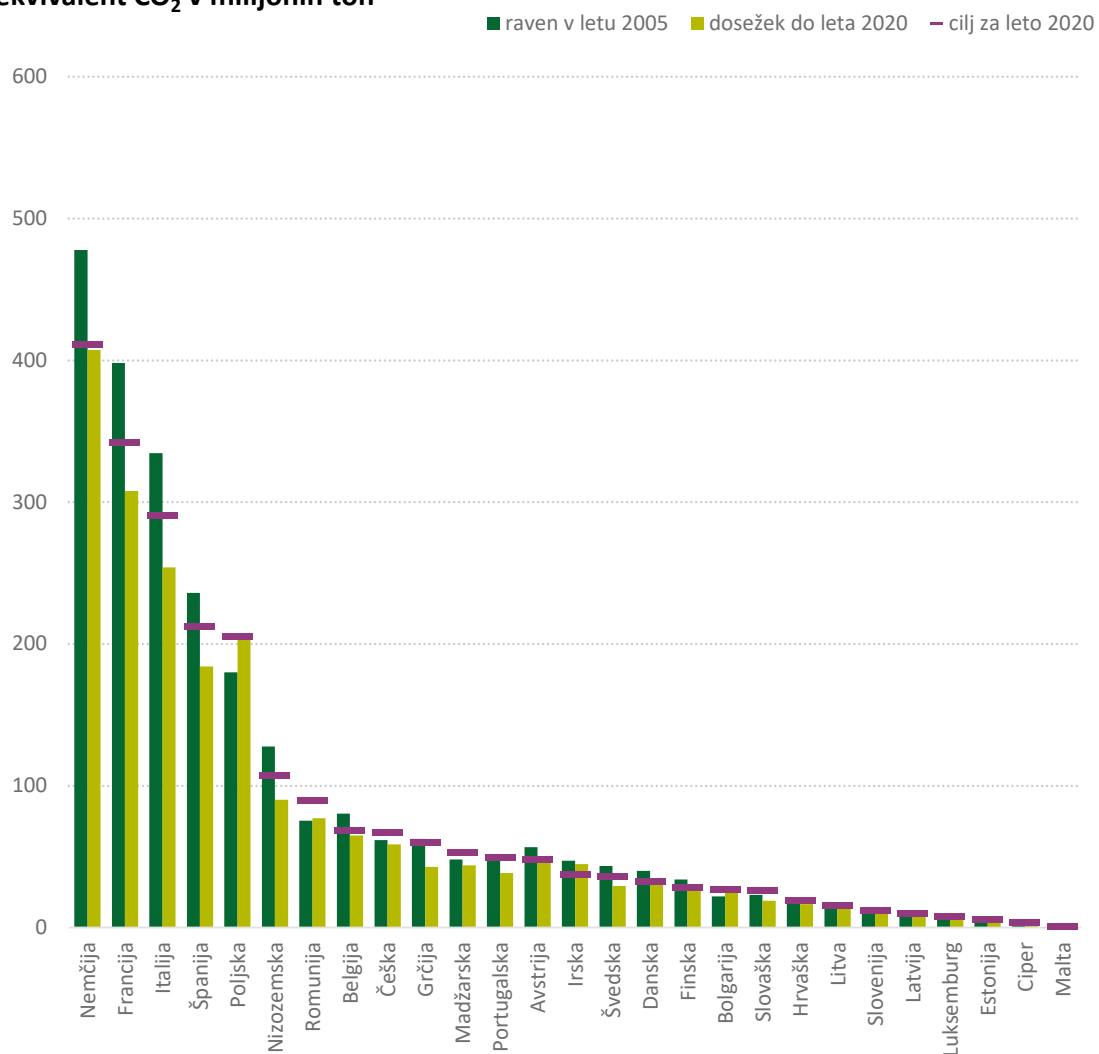
Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Priloge

Priloga I — Doseganje cilja glede emisij toplogrednih plinov za leto 2020 po državah članicah

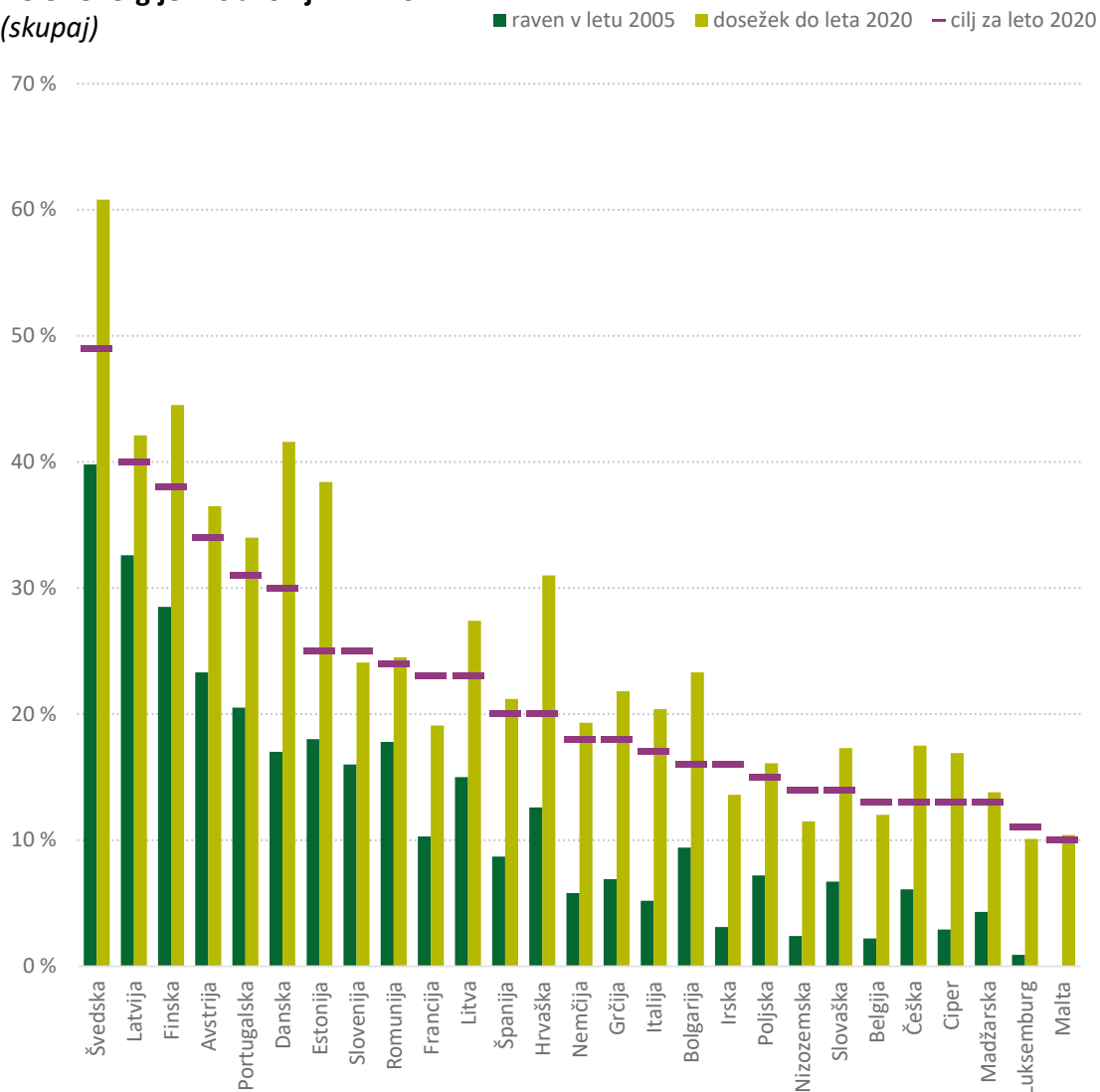
ekvivalent CO₂ v milijonih ton

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Evropske agencije za okolje](#)

Priloga II — Doseganje cilja glede deleža energije iz obnovljivih virov za leto 2020 po državah članicah

Delež energije iz obnovljivih virov (skupaj)

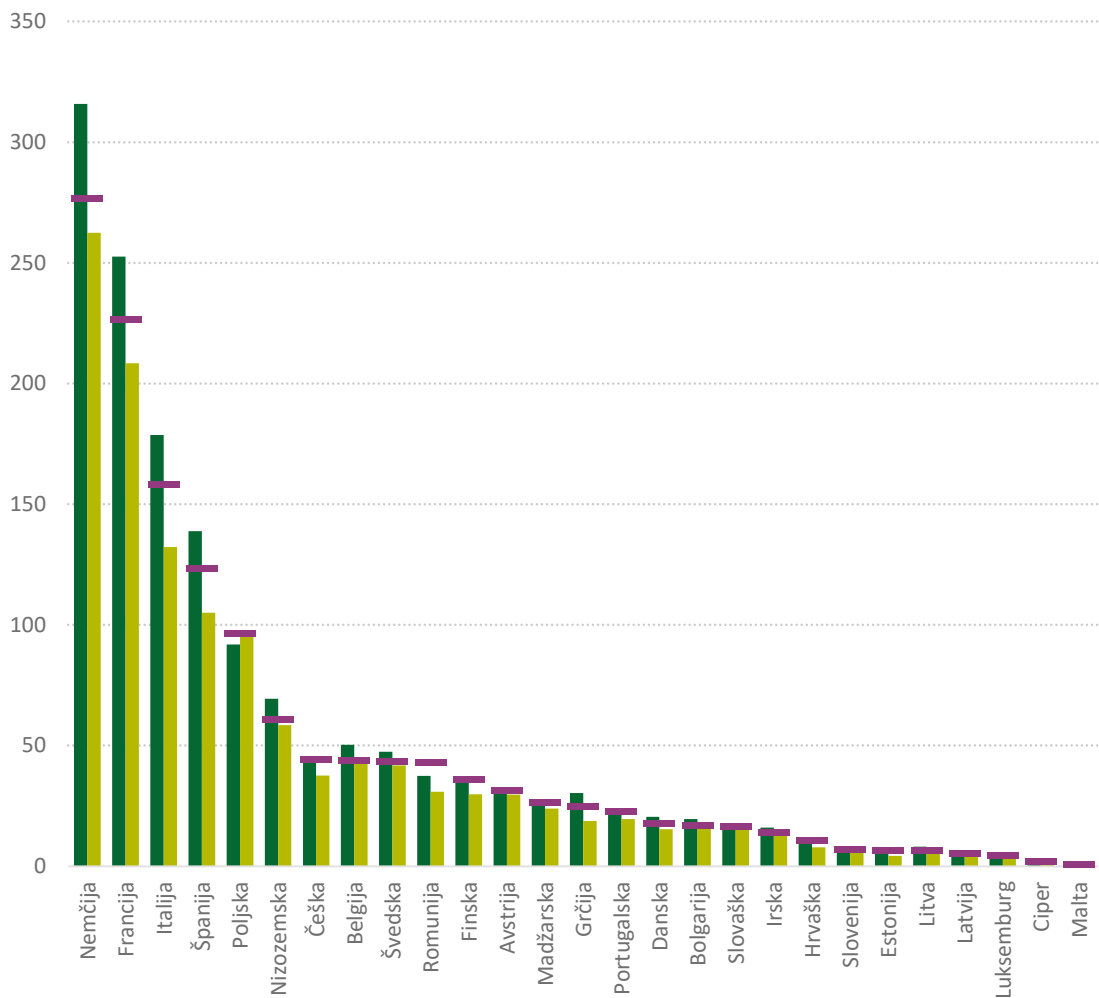
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Eurostata

Priloga III — Doseganje cilja energetske učinkovitosti za leto 2020 po državah članicah (pri porabi primarne in končne energije)

Poraba primarne energije

(v milijonih ton ekvivalenta nafte)

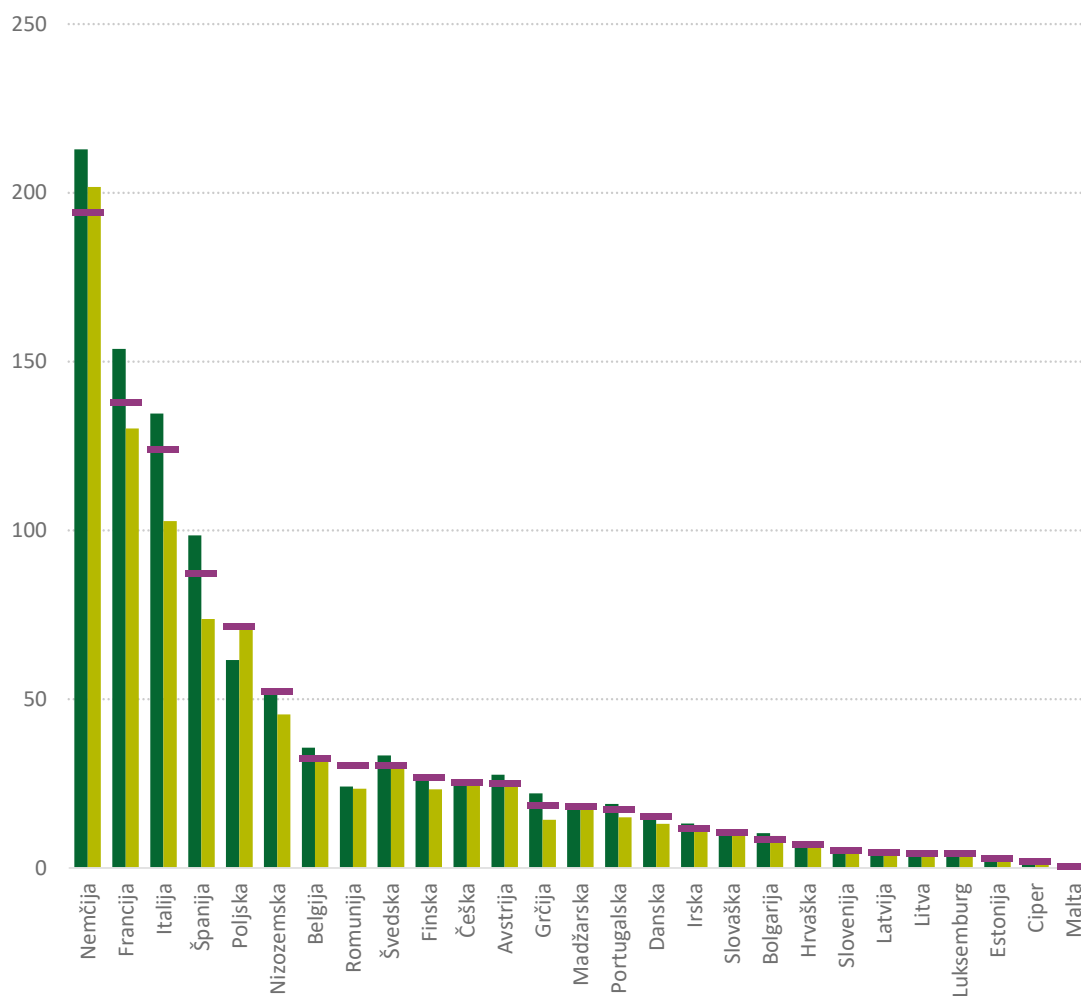
■ raven v letu 2007 ■ dosežek do leta 2020 — cilj za leto 2020

Poraba končne energije

(v milijonih ton ekvivalenta nafte)

■ raven v letu 2007 ■ dosežek do leta 2020 — cilj za leto 2020

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov [Eurostata](#)

Priloga IV — Izvleček ocene Komisije v zvezi s poročili o naložbenih potrebah in virih financiranja zanje iz petih nacionalnih energetskega in podnebne načrtov, ki jih je pregledalo Sodišče

Država članica	Poročilo o naložbenih potrebah	Poročilo o virih financiranja
Nemčija	V načrtu so v glavnem obravnavane in količinsko opredeljene naložbene potrebe, povezane z energetiko, ki so posledica dodatnih ukrepov, ni pa ocene skupnega zneska zasebnega in javnega financiranja do leta 2030. V načrtu v splošnem ni celovitega pregleda virov za dodatne naložene potrebe, ki so v poročilu predvidene do leta 2030.	Vloga javnih financ je omenjena v posebnem razdelku. Vendar predložene informacije niso kvantitativne, saj delež posamezne ravni financiranja v celotnem financiranju ni podrobno določen. Do leta 2030 bo iz energetskega in podnebne sklada za podnebne ukrepe in energetski prehod namenjenih več kot 100 milijard EUR. Omenjeni so tudi drugi podporni ukrepi, ki pa niso opisani. Razmerja med različnimi viri naložb niso jasna. Omenjena je vloga skladov EU, kot je instrument za povezovanje Evrope ali skladi kohezijske politike. Sklad za pravični prehod je omenjen v zvezi z regijami, ki so jih strukturne spremembe še posebej prizadele. V načrtu ni količinsko opredeljen delež javnega financiranja pri omenjeni naložbi. Prav tako niso opredeljene različne ravni financiranja (nacionalna, evropska).
Irska	V načrtu niso ocenjene skupne naložbene potrebe, ki bi jih lahko izpolnil bodisi javni bodisi zasebni sektor, da bi se dosegli cilje in ambicije, opredeljeni v scenariju brez dodatnih ukrepov, čeprav je poudarjeno, da je treba spodbuditi zasebne naložbe.	Ni podatkov o obsegu zasebnih naložb, ki jih bo treba pridobiti. Jasno je navedeno, da bo financiranje EU, kot je instrument za povezovanje Evrope, še naprej pomemben vir financiranja za Irsko. Na voljo so nekatere podrobnosti o specifičnih programih, skladih ali projektih in njihovih proračunih, vendar so navedene precej arbitrarno, hkrati pa niso zajete vse politike, ukrepi ali ambicije.

Država članica	Poročilo o naložbenih potrebah	Poročilo o virih financiranja
Italija	V načrtu so bistvene informacije o naložbenih potrebah v različnih sektorjih za obdobje 2017–2030 (vključno z razčlenjenimi naložbenimi potrebami po letih) in njihovih pričakovanih makroekonomskih učinkih.	V načrtu je tudi ocenjeno, da bo med letoma 2017 in 2030 za izpolnitev ciljev iz načrta potrebnih skupaj 183 milijard EUR dodatnih naložb (v primerjavi s scenarijem trenutnih politik, tj. 18-odstotno povečanje). Ocena odhodkov in virov financiranja na nacionalni, regionalni in evropski ravni je še zmeraj samo delna. Načrt ne vsebuje jasnih podrobnosti o metodologiji za izračun naložbenih potreb, prav tako v njem niso opredeljeni dejavniki tveganja niti ni opisana strategija za izpolnitev naložbenih potreb. Ker ni informacij na ravni politik, je težko oceniti, ali bo cilje mogoče doseči, saj se z ocenjenimi politikami cilji niso dosegali. Število in vrsta politik morda ne bosta dovolj, da se dosežejo cilji, zlasti po letu 2022, ko je ukrepe treba še vključiti v proračun in jih odobriti.
Poljska	V načrtu so obširno opisane naložbene potrebe pri scenariju z dodatnimi ukrepi, razčlenjene po sektorjih, pri čemer so navedeni prioritetni naložbeni cilji, na voljo pa je tudi izpopolnjena makroekonomska analiza. Naložbene potrebe so nadalje razčlenjene po sektorjih.	V načrtu so navedena prioritetna naložbena področja in viri financiranja, a le malo informacij o tržnih ovirah in tveganjih. Omenjeni so nekateri nacionalni viri financiranja in ostali viri financiranja EU, npr. sklad za modernizacijo, okvirni program EU za raziskave in inovacije ter brezplačne pravice iz EU ETS. Ugotovljene naložbene potrebe v splošnem ne zajemajo ustrezne analize financiranja. Zlasti analiza financiranja za dodatno javnofinančno podporo ni dovolj podrobna.

Država članica	Poročilo o naložbenih potrebah	Poročilo o virih financiranja
Švedska	V načrtu ni podrobno določen skupni ocenjeni znesek naložbenih potreb. Razen kar zadeva zmogljivosti za proizvodnjo električne energije in distribucijsko infrastrukturo, v načrtu ni kvantitativne ocene naložb, ki jih Švedska potrebuje, da bi dosegla svoje podnebne in energetske cilje.	V načrtu ni celovitega povzetka in ocene različnih virov financiranja na evropski, nacionalni ali regionalni ravni. V razdelku o razogljičenju je v načrtu opisanih več ukrepov, ki temeljijo na državnem financiranju, kot sta „podnebni preskok“ in „industrijski preskok“.

Vir: Ocena končnih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, ki jo je opravila Komisija.

Priloga V — Predloga za poročanje o politikah in ukrepih držav članic

Številka politike ali ukrepa (PAM)	Ime politike ali ukrepa	Zadevni sektor(-ji) ^(a)	Zadevni toplogredni plin(-i) ^(b)	Cilj ^(c)	Količinsko opredeljeni cilj ^(d)	Kratek opis ^(e)	Vrsta instrumenta politike ^(f)	Politika Unije, katere posledica je izvajanje PAM		Stanje izvajanja ⁽ⁱ⁾	Obdobje izvajanja		Scenarij projekcij, v katerega je vključen PAM	Subjekti, odgovorni za izvajanje politike ^(j)		Kazalniki, uporabljeni za spremljanje in ocenjevanje napredka v časovnem obdobju				Sklici na ocene in podporna tehnična poročila	Salonični prispevek	
								Politika Unije ^(g)	Drugo ^(h)		Začetek	Konec		Vrsta	Ime	Opis	Vrednosti ^(k)					
																	[Leto]	[Leto]	[Leto]			[Leto]

Politika ali ukrep ali skupine politik in ukrepov	Politika, ki vpliva na sistem EU ETS ali emisije ESD (mogoče je izbrati oboje)			Predhodna ocena												Naknadna ocena				
				Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v t) (ekvivalent CO ₂ , v kt na leto)			Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v t + 5) (ekvivalent CO ₂ , v kt na leto)			Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v t + 10) (ekvivalent CO ₂ , v kt na leto)			Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v t + 15) (ekvivalent CO ₂ , v kt na leto)			Leto, za katero velja zmanjšanje emisij	Povprečno zmanjšanje emisij (ekvivalent CO ₂ , v kt na leto)	Razlaga na podlagi ocen ublažitve	Dejavniki, na katere vpliva PAM	
	EU ETS	Odločba o porazdelitvi prizadevanj	LULUCF	Skupaj	EU ETS	Odločba o porazdelitvi prizadevanj	Skupaj	EU ETS	Odločba o porazdelitvi prizadevanj	Skupaj	EU ETS	Odločba o porazdelitvi prizadevanj	Skupaj	EU ETS	Odločba o porazdelitvi prizadevanj					

Politika ali ukrep ali skupine politik in ukrepov	Predvideni stroški in koristi						Dejanski stroški in koristi				
	Stroški na tono zmanjšanega/zajetega ekvivalenta CO ₂ (v EUR)	Absolutni stroški na leto (v EUR) (navedite leto, za katero so bili izračunani stroški)	Opis ocen stroškov (osnova za oceno stroškov, kateri stroški so vključeni v oceno, metodologija)	Leto stroškov	Leto, za katero velja izračun	Dokumentacija/vir ocene stroškov	Stroški na tono zmanjšanega/zajetega ekvivalenta CO ₂ (v EUR)	Leto stroškov	Leto, za katero velja izračun	Opis ocen stroškov (osnova za oceno stroškov, kateri stroški so vključeni)	Dokumentacija/vir ocene stroškov

Vir: Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 749/2014 o strukturi, obliki, postopkih predložitve in pregledu informacij, ki jih sporočajo države članice v skladu z Uredbo (EU) št. 525/2013, Priloga XI.

Kratice

BDP: bruto domači proizvod

EEA: Evropska agencija za okolje

ETS: sistem za trgovanje z emisijami

UNFCCC: Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2023-18>

Časovnica

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2023-18>

Revizijska ekipa

V posebnih poročilih Evropskega računskega sodišča so predstavljeni rezultati revizij politik in programov EU ali tem, povezanih z upravljanjem, iz posebnih proračunskih področij. Sodišče izbere in oblikuje te revizijske naloge tako, da imajo največji učinek, pri čemer upošteva tveganja za smotrnost poslovanja ali skladnost, raven prihodkov ali porabe, prihodnji razvoj dogodkov ter politični in javni interes.

To revizijo smotrnosti je opravil revizijski senat I – Trajnostna raba naravnih virov, ki ga vodi članica Evropskega računskega sodišča Joëlle Elvinger. Revizijo je vodila članica Evropskega računskega sodišča Joëlle Elvinger, pri njej pa so sodelovali vodja njenega kabineta Ildikó Preiss, ataše v njenem kabinetu Paolo Pesce, vodilna upravna uslužbenka Florence Fornaroli, vodja naloge Lorenzo Pirelli in njegov namestnik Josef Edelman ter revizor Bertrand Tanguy. Grafično podporo je zagotovila Marika Meisenzahl. Tajniško podporo je zagotovila Judita Frangež.

Od leve proti desni: Judita Frangež, Florence Fornaroli, Josef Edelman, Lorenzo Pirelli, Joëlle Elvinger, Paolo Pesce, Ildikó Preiss, Marika Meisenzahl.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2023

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane določljive fizične osebe, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Slike 1, 2, 3, 4, 7, 10, 11, 12 in okvir 2 – ikone: te slike so bile oblikovane z uporabo virov [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

HTML	ISBN 978-92-849-0428-0	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/944983	QJ-AB-23-016-SL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-0456-3	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/172849	QJ-AB-23-016-SL-N

EU je sicer dosegla svoje podnebne in energetske cilje za leto 2020, vendar nekatere države članice k uresničitvi ciljev niso prispevale toliko, kot je bilo pričakovano. Komisija ni ocenila, ali je EU cilje dosegla zaradi svojih politik in ne zaradi zunanjih dejavnikov, kot sta bila finančna kriza leta 2009 in pandemija COVID-19. Cilji EU glede emisij toplogrednih plinov za leti 2020 in 2030 ne vključujejo emisij, ki nastanejo zaradi uvoženega blaga, ter emisij iz mednarodnega letalstva in pomorskega prometa. Na voljo je malo podatkov o tem, kakšni so bili stroški dosege ciljev EU za proračun EU, nacionalne proračune in zasebni sektor. V nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih ni podatkov o naložbenih potrebah in virih financiranja zanje, da bi bilo mogoče oceniti, ali so ti načrti trdna podlaga za doseganje ciljev za leto 2030.

Posebno poročilo Sodišča v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel. +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/Pages/ContactForm.aspx
Spletišče: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors